

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 21 korona.
Egy hónapra 2 korona.

KÜLDÉKEN:
Egy évre 23 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-talános per sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceget 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Mandátum-temetés.**
- A Washington-szobor leleplezése.**
- Appel báró utolsó órái.**
- Október 6. és a képviselőház.**
- Megsemmisített kinevezés.**
- Károlyi Gyula gróf párba.**
- Hol van Majthényi báróné?**
- Achim mandátumát megsemmisítették.**
- Aradi orvosok szervezkedése.**
- Templomavatás Aradon.**
- Kristóffy szanatóriumában.**
- Kutszerát nem insultálták.**
- Ózdi dívat.**

Értesítések: Magyar szerencsésé. Irtta: Vác H.

Mandátum-temetés.

Arad, szeptember 17.

Szegény kicsi féreg, nem tudott meg-
nőni. Otődfél hónapig csak megélt vala-
hogy, ma azután eltemették. Bűnben fo-
gant, megölte a métely. Achim L. András
mandátumát a Kuria ma megsemmisi-
tette.

Vannak örömteli gyászok is és ebben
a gyászban sokkalta több az örvendetes
elem, mint a szomorú. Temetni és nem
dicsérni vajmi könnyű dolog, ha gyarló,
egészségtelen és erkölestelen volt a pusztulás tárgya. Az Achim András mandátu-
ma pedig ilyen volt. A szeretkezés, mely
létrehozta, bűnös volt és perverz s ám-
bár akadhatnak, akik a Kuria mai itele-
tében politikai tendenciát akarnak felfe-
dezni, még ezeknek is el kell ismerniök,
hogy a megsemmisítés célzata inkább erkö-
lecsi alapokon nyugszik. Nem a szociális-

tavezér mandátuma vészelt el ma, hanem
a dölyfös kényuré, aki parasztnak nevez-
te magát, mert *ur* akart lenni, holott pa-
rasztnak is, urnak is csak félemler volt.

A magyar politikában, ahol nemcsak
szerep, de sokszor döntő súly is jut a
félemlereknek, érdekes jelenség számba
megy Achim András letörése. Érdekes je-
lenség ez azért, mert a Kuria itélete egy-
uttal elvi jelentőségű döntés, mely ki-
mondja, hogy félemlereknek nem szabad
hatalmat adni a kezükbe, még akkor sem,
ha a népakarat mellettük nyilatkozik meg.
Mert mondjuk, hogy Achim szókimondó,
meg nem alkuvó ember volt a parlament-
ben: ezeket a tulajdonságait azonban
annyi ártalmas tettel ellensúlyozta, hogy
végeredményként minden működése vesze-
delmet jelentett. A csendes félemlerek, a
hatalomra nem vágyakozók, akik vakon
indulnak egy-egy vezér után: talán egész
tömegükben sem jelentenek sokkal na-
gyobb veszedelmet, mint egy nyakas, ön-
fejű és izgága ember, aki maga a vezér
és maga a hadsereg, aki önmagában deli
meg mindazt, ami követendő és aki emel-
lett maga sem tudja, mit akar. Vagy, ha
tudja, akkor ez a tudása abban csucso-
dik ki, hogy uralkodni akar.

Achim András ezek közül való. Félmű-
velt, darabos ember, akiben azonban meg-
van a tömegeket mozgató képesség. A
demagógok között neki különös hely ju-
tott. Tehetsége kevesebb van, mint az át-
lag. Az együttélés megtanította
reá, hogy a parasztság ezer gazdasági

baja osztálytudatot teremtett a nép-
ben, mely a maga társadalmából valót
szíve szerint mindig jobban szereti, mint
az a „urakat.“ Achim András, a paraszt,
tudott paraszt lenni, hogy urrá lehessen.
A gubaszag nem tartozik a kellemes illa-
tok közé, de vannak, akik eltűrik, hogy
parfümhöz juthassanak utána. Es Achim,
akit a parasztság maga fölé emelt, a ha-
talam birtokában egyszerre arisztokrata
lett — fölfelé. A néppel, a parasztsággal
szemben nem, mert a saját talaját nem
akarta meglazítani s mert félművelt-
sége révén amugy is felülemelkedett a
hivein. De arisztokrata lett azokkal szem-
ben, akik intelligencia dolgában felsőbb-
séggel nézhetnek reá.

Achim András Csabán a szó szoros
értelmében anarchisztikus viszonyokat te-
remtetett. Hogy saját fenhatóságát a köz-
ügyekben biztosítsa, a tömegeket állan-
dóan készenlétben kellett tartania. Ezt
pedig csak úgy érthette el, ha a paraszt-
ságot állandóan izgatja, ha kommuniszi-
kus tanokat hirdet és ha önmagát meg-
váltóként tolja fel azok előtt, akik hisznek
a házhoz szállított megváltásban. Így lett
Achim András nagynatalom, így lett a
közigazgatási gépezetnek is parancsolója.
Csaba én vagyok! Ezt mondhatta és ezt
mondta is a parasztképviselő, akiben a
félművelt emberek jelszó után való kap-
kodása a ravasz céltudatossággal egye-
sült. A magántulajdon ellen való bujtoga-
tásból, osztálygyűlölet hirdetéséből, hazug
és meg nem valósítható ígéretekéből fo-
gamzott meg az a mandátum, melyet ma

Marcella.

(Följegyzések egy lilaszínű selyemruha varrása közben.)
Irtta: Alba Nevls.

Marcella nagyszerű leány. Az első leány
életemben, akit érdekesnek találok. Mert a
lányok — bármit mondjanak is — csak szé-
pek, sokszor okosak és elvívve jók is, de ke-
vés bennük az eredetiség, az önálló érték,
a tulajdonság, mely bár jó, bár rossz, de csak
egy leányé lenne s ne forgácsolódna szét a
többi, az egész nem között. Am a legerősebb
egyéniség is csak tulzott utánzata gyöngöb-
b, félemler mintáknak. S a merész vonalak mö-
gött sokszor üresség van.

Es kicsinyesek vagyunk, leányok; én is,
te is, mindannyian. Es félünk, végig az egész
életen, valami érhetetlenül gyáva félelemmel.
Kicsinyesek vagyunk és félünk, kivéve Mar-
cellát, aki egyedül nagyszerű és értékes, bár
csak varróleány; fehérújju, huszonhatéves és
művészek között legnagyobb művész.

Ha őszinte akarok lenni — úgy vélem —
ennél a Marcellánál nincs minden rendben. A
feje (sűrű és haragosan gyűrűző fekete haj
borítja) nem normális, kicsi koponyája van, de
furcsa módon hosszukás és csudálatos gondo-
latok fogannak benne; sok jutott neki bizo-
nyos esszenciákból s örökké forrong és lázad.
Ha úgy estefelé, kis piros kalapjában ha-

zaindu, igazán nem néznek ki belőle semmit,
de mikor a kalapját leveti és szembefordul ve-
lem, megremegek. Semmi fény, semmi derű-
sebb folt a szemében; két nagy, mindenütt,
egyformán mély és titokzatos golyó; két fekete,
ezomoru világ. Félai tudnék a Marcella sze-
meitől...

Varrás közben beszélgetünk; senki sincs
lthton s szeretettel suhognak az ujjai az or-
gonaszínű selyem körül:

- Csipőben feszesebbre veszem — kezdi
- s ha tetszik: a nyakára gázrózsát teszek.
- Maga nagy mester, Marcella!
- Kacag.

— A kisasszony azt hiszi, hogy ezzel örö-
met szerez nekem? Dehogy! Én nem azért
igyekszem a dolgommal, mintha valakinek a
kedvét keresném. Dehogy! Nekem a munka
gyönyörűség, élvezet, cél. Az én munkám
nem napszámmunka, de alkotás. Tessék meg-
érteni: nekem lennem kellett valamivé, de
nem volt rá módom. Es kellett. Kellett! Ha
éheztem, ha csavarogtam, ha nélkülöztem,
mindig gyilkolt a vád, hogy valami, valami
legyek. Hogy kiedjam azt a nagy erőt, amit
belém alkottak odafenn s amit eddig csak át-
komra volt. Es kerestem a módot, meg az
utat, az én utamat. Da olyan sok az út, egyik
belészakad a másikba, egyik keresztetzi a má-
sikát. Itt is út, ott is és valamennyi hívogató
és gyönyörűséges messziről. Tüskés és undok

közleiről. Es nagy az utat kerestem, valami a
kezembe akadt: egy bábu, egy félszemű, kó-
cos viaszkbábu.

...Mit nevet a kisasszony, ez igen komoly
dolog; nekem sohasem volt addig babám, én
a játszások korát egyszerűen keresztülléptem.
Es tizenégy esztendő voltam akkor és akkor
került a kezembe először bábu...

Érdekes; a Marcella mindig változatlan
szemei most színt cseréltek; derűs, opálos zo-
mánc csapódik rájuk:

— Es rongyból ruhát varrtam a babának
— folytatja — de micsoda ruhát! Kisasszony!
Nincs az az első párisi mester, aki azt utá-
nam csinálja. Abban a ruhában volt valami:
nem izlés, nem forma, nem tökéletesség, ha-
nem lélek!

Ujjong Marcella, hogy megtalálta a szót
s még kétszer elismétli: Lélek! Lélek!...

— Es azután rongyosan, éhesen eljártam
a varrodába és varrtam. A többi lányok plety-
káltak, cifrázkodtak, én varrtam. Ok az ab-
laktól boltosságédekkel kacérkodtak, én varrtam.
Ok eljártak tánciskolába, parkba, én varrtam.
Es varrtam vasárnap és varrtam kora
hajnalban, sokszor éjszaka is, belemámorosodva,
nekiszédülve, már-már eszméletlenül...

Pihen... s engem megkap az erő, ami
ebből a fekete rác leányból árad. Ovális feje
kimagaslik a bodros, gyengéd lányfejek közül,
s érzem, hogy mi, többiek aprók vagyunk, ki-

eltemettek. Ahol a Bün a dajka, mételyes lesz a gyermek.

Az, hogy egy ellenzékivel kevesebb ül a parlamentben, az talán sajnálatos lehetne, ha Achim a politikai erkölcsöket becsülte volna valamire. De következetesség sem volt benne: ma szabadelvű, holnap koalíciós, holnapután nacionalista, majd nemzetközi elveket vallott, valószínűleg azon az alapon, hogy csak az ökor következetes, mert az sohsem eszik húst. Inkább semmi ellenzék, mint olyant, amelyiknek tagjai ingatag erkölcsi alapon állanak.

Végeredményben egy veszedelmes fél-emberrel kevesebb ül a parlamentben. A többi félemberek azonban megmaradtak, mint a hatalom osztályrészesei. Ok, a csendben működők, akiknél tetteket nem látunk s akiket csak bevezgett tényekből tanulunk kellőképpen alacsonyra becsülni, ők dominálnak tovább is. Veszedelem ebben a hatalomban is van, sőt nagyobb veszedelem, mint az Achim András hatalmában. A különbség mindössze annyi, hogy a hatalommal ugyan mindenki visszaél, de míg a csabai képviselő a visszaélésben is mértéktelen volt, addig a többi félemberekkel mértéket tartanak a parlament egész emberei.

S.

Appel báró utolsó órái.

A király részvéte.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

A Kisfaludon eltemetett Appel János báró lovassági tábornoknak, Bosznia és Hercegovina volt kormányzójának utolsó óráiról érdekes adatokat jelentenek Gözeből.

A báró utolsó percéig öntudatánál volt és érezte közelgő halálát. Maga rendelkezett azon intézkedések fölött, a melyek halála folytán szükségessé fognak válni. Maga hagyta meg fiának és unokáinak, hogy ne Gradiskán temessék el. Kérte, hogy a Mária Terézia-keresztet koporsójába tegyék. Azután saját kezével írta le azt az utat, a melyt koporsójának Gra-

diskától Aradig vasuton meg kell tennie, hogy azután Aradtól Kisfaludra vigyék. Azt is megírta, hogy a koporsó egyes állomásokon mennyi ideig fog vesztegetni. A tábornok által megállapított utiprogramban annyi változás mégis történt, hogy Gomboson a koporsót vívó vasuti kocsit elfelejtették a vonathoz kapcsolni, s ezért történt, hogy a koporsó déli tizenkét óra helyett csak 7 órakor érkezett meg Aradra.

Ferenc József király megbízásából Paar gróf főhadsegéd a következő részvéttáviratot intézte az elhunyt fiához, Appel Jenő báró kapitányhoz:

„Mélyen lesújtva Appel János báró lovassági tábornok ő kegyelmessége elhunytának szomorú híre által, ő felsége legbensőbb és legmelegebb részvétét méltóztatott hátramaradottjainak vesztesége fölött kifejezni. Ő felsége ez alkalomból hálatait szívvel emlékezik meg az elhunyt kiváló, egy emberöltőt befogó, háboruban és békében egykép kitűnt, különös kötelességérzetéről és ritka tetteiről tanuskodó szolgálatairól, ugyszintén az ő sikereiben gazdag, uttörő tevékenységéről, a melyet Bosznia és Hercegovina polgári közigazgatásában kifejtett; s ő felsége, az elhunyt iránt való őszinte elismeréstől áthatva, ennek a tisztelet emlékével fog áldozni. A hétfőn megtartandó gyászszertartáson ő felségét Fejérváry Géza báró tábornoszernagy, testőrkapitány fogja képviselni.”

Ferenc Ferdinánd trónörökös főherceg a következőket táviratozta:

Fájdalmasan meghatva az ön, imár istenben nyugvó, a hadsereg és az állam körül kiváló érdemeket szerzett atyjának halálhírétől, e súlyos veszteség alkalmából önnek, báró ur, valamint a többi gyászolóknak legbensőbb, forró részvételemet fejezem ki.”

A család tagjaihoz még Burián István báró közös pénzügyminiszter, Albori báró tábornoszernagy, Bosznia és Hercegovina tartományi főnöke, Teuffenbach báró tábornoszernagy és Kutschera báró osztályfőnök intéztek részvéttáviratokat. Ferenc Ferdinánd főherceg, a mint megírtuk, koszorút is helyeztetett a koporsóra.

Október 6. és a képviselőház.

Justh Gyula nem jön el.

A házelnök körlevele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Emlékezetes még, hogy a képviselőház mult ülészakának utolsó ülésén Justh Gyula elnök nem kért fölhatalmazást arra, hogy a Ház nevében koszorút helyezzen az aradi vértanúk szobrára. Mikor emiatt kérdőre vonták, az elnök igen haragosan jelentette ki, hogy ha a képviselők elfelejtették erre vonatkozó indítványt tenni, úgy ő a határozat kihirdetése után a hibát nem teheti jóvá.

Justh Gyulának ez a makacszkodása akkor nagy kavarodást támasztott a folyosón, éles bírálatra adott alkalmat és a sajtóban is méltán érte támadásra azzal felelt, hogy Aradról nem kapott meghívót az október hatodik gyászünnepre.

Most azután megérkezett az aradi meghívó is. Ezt maga a képviselőház elnöke jelenti a képviselőkhöz intézett következő elnöki átiratban:

Igen tisztelt Képviselőársam!

Az aradi nemzeti ünnepeket rendező bizottság részéről a következő meghívás érkezett a képviselőházhoz:

Tisztelt Képviselőház!

Arad polgársága a tizenhárom Vértanú szent emlékezetét az idén is megünnepli.

A halhatatlan Vértanúk az egész nemzetért szenvedtek volt martír-halált.

Október 6-ika minden magyar léleknek gyásznapja.

Arad város közönsége folyó évi október 6-án délelőtti gyászünnepeket rendez, melyekre a magyar országgyűlés képviselőházát hódoló tisztelettel van szerencsénk meghívni.

A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság nevében a magyar országgyűlés tisztelt képviselőházának

Aradon, 1906. évi szeptember hó 12-én,
alázatos szolgálója:

Kovács Vince,
elnök.

csinyesek, s minden tiltakozásunk ellenére gyáva ös-leányok, csak Marcella, a huszonhatéves, fehérűjű varrónéány a nagyszerű kivétel.

— És a szerelem? — kérdem akkor; — maga nem tud semmit a szerelemtől?

— Bocsásson meg a kisasszony, ha kacagok! (És kacag.) A szerelemtől tudok én is, de igen furcsákat; azt tudom, hogy a szerelemet gyenge asszonyok bolondítására találták ki erős férfiak, már mint a szót, az elnevezést. Maga a szerelem — ej de szép neve is van! — igen bolond dolog; nekik levegő, nekünk mákony. Nekik kell; őket élte, erősíti, nekünk mérge; minket elpusztít, tönkretesz!

Nézem a Marcella szemét, újra feketék és ljesztően mélységesek:

— Maga csalódott, Marcella!

Rám néz és nagyon hirtelen felel:

— Nem én, soha!

— Hát akkor mért beszél így?

— Mert ilyennek tudom a szerelemet, ilyen furcsának. Mindenki másképpen látja. Én így.

Alkonyodik, a vadgesztenyefa besóhajt a nyitott ablakon. Marcella összerendez, odanéz azután dolgozik tovább.

— Ne gyujtsak lámpát? — kérdem.

— Nem, előbb majd próbálunk.

Bsfűzöm magam, ő rám segít a selymet, mely így, közben, még nyersen és formátlanul hullámoz, mihelyt azonban összaekapcsolja, megfeszül és pompásan suhog... Ruhát, ilyen

csudását, tán csak álmodni lehet; reform és a vonal olyan kecsesek és finomak, mint rokokó asszonyok köntöse. A vállamnál kerek, a derekamnál tapadó, a mellemen pedig hihetetlen fordulattal duzzad. És körülveszi a nyakamat, lehullik a karjaimra s a földön, ahogy utánam suhan, mintha fosztott orgonaszirmokat cipelnék... Gyönyörű!

Marcella azonban szórakozott s hogy leoldja rólam a ruhát, újra szóba kezd:

— Én annak idején — husz éves koromban — menyasszony is voltam egyszer... Tetszik ismerni Vukovics Toncsit?

— Vukovicsot, a Tabáni-uton? Vaskereskedő.

— Az. Akkor még csak segéd volt.

— Szép fiu. El akarta magát venni?

— Jegyben jártunk, körülbelül másfél esztendeig.

Elhallgat. Nógatom:

— No és? —

— De?... (feláll Marcella s a jobbkezével megmarkolja a szék támláját):

— A másfél esztendő alatt ő egyre szépült, egyre erősödött; élvezte a levegőt, én a másfél esztendő alatt egyre fogytam, egyre pusztultam élveztem a mákonyt... A másfél esztendő végén valahogy azt mondta, hogy nem keresek eleget. Hogy bolond fejjel jobban szeretem magát a munkát, mint a pénzt, amit a munkáért kapok... Ekkor már ritkábban járt hozzám s egyszerre elmaradt.

Figyelem: nincs-e keserűség a hangjában,

nem válik-e gyöngé, szomorú, szerelmes leány. De büszke és hideg, mintha diadalokról szólna.

— Nem sajnálja? — kérdem.

— Nem én! Egyszer kért is, hogy bocsásak meg neki. Azt mondta; dolgozzam valamelyik üzletbe, ahol többet kereshetek, tucat-számra.

— Es?

— En; üzletbe, kisasszony! En; tucat-számra! En; undok, piszkos, vásári munkát! En? En?

— Mit felel neki?

— Semmit. Kikergettem. Nekem minden-nél drágább a mesterségem! En elélek férfi nélkül, elélek szerelem nélkül, de nem tagadom meg az én istenségemet!

Es felkapja az orgonaszínű selymet és megsimogatja végtelen szeretettel és varrja-varrja a teremtő művész minden rajongó gyöngéd-ségével.

A tulsó oldalon léptek kopognak, vadgesztenyefák között halad valaki, nagy szűles ember.

— Nézze csak, Marcella, — taszítom meg a könyökömmel — nem Vukovics megy ott?

Nézi egy percig; kemény, akaratos arca, ellágyul, megszellődül, kihull kezéből a selyem egyszerre gyámoltalan és féltlen lesz s bizony isten még reszket is bele, ahogyan sugja:

— Igen, a Toncsi...

E megítvást azzal a felkéréssel közlöm igen tiszteit Képviselőtársammal, hogy részvételi szándékát október hó 1-éig sziveskedjék a képviselőház elnöki hivatalában bejelenteni.

Az így megalkuló küldöttség az elnökség egyik tagjának vezetése alatt fog az ünnepeken a képviselőház nevében megjelenni. Budapesten, 1906. évi szeptember hó 15 én.

Tisztelettel:

Justh Gyula,
a képviselőház elnöke.

A dolog tehát rendben volna, de csak annyiban, hogy a képviselőház küldöttsége meg fog jelenni a vértanúk ünnepén és megkoszoruzza a szobrot. De hogy Justh Gyula itt lesz-e, azt mindmáig sem tudjuk. Az elnöki körlevél ugyanis az *elnökség egyik tagjáról* szól, mint a küldöttség vezetőjéről. Mért nem mondja ki nyíltan, hogy ki vezeti a küldöttséget? Mire való ez a kertelés? A nemzet hőseinek emléke csak megérdemel annyit, hogy a nemzet szuverén képviselete nevében *maga az elnök* vegyen részt a gyász-ünnepen. Eljön-e Justh Gyula, vagy nem? Ez a lényeges.

S ne felejtünk el valamit. Justh Gyulát, amikor otthonában van, nem választja el ötszáz mértföld a vértanúk földjétől, hanem annak szomszédságában van a csanádmezei Tornyan. Akárhányszor meg-
esik, hogy baráti látogatóban, vagy gazdaságának valamely dolgában nemcsak vonattal, hanem kocsin is berándul Aradra. Ha tehát Justh Gyula ép október 6-án nem jöhetne Aradra, hanem maga helyett például *Rakovszky* Istvánt küldené, — ez olyan dolog lenne, amelytől lehetetlen volna a célzatosságot elvitatni.

A Washington-szobor leleplezése.

(Aradiak az ünnepélyen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 17.

Tegnap délelőtt leplezték le szép ünnepség keretében a Városligeti tó partján a Washington szobrot. A leleplezési ünnepségről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Az ünnepélyen részt vett nagyszámú egyesület és az óriási közönség impozáns menetét alkotva vonult fel amerikai és nemzeti színnel lobogók alatt a Múzeum-körúton, Károlykörtön és az Andrássy-úton át az ünnepély színhelyére. A menetben 62 különböző egyesület vett részt saját zászlójukkal, köztük az *aradi Kossuth-asztaltársaság* is. Ott voltak a kerületi függetlenségi pártkörök, a Saskör, a fővárosi és kolozsvári egyetemi ifjak küldöttségei, a lengyel exylet, több vidéki függetlenségi pártkör küldöttsége és még számos különböző egyesület és asztaltársaság. A leleplezési ünnepély pontban 11 órakor kezdődött. Az óriási számú közönség sorában ott voltak: Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert és Polónyi Géza miniszterek, Molnár Viktor államtitkár, Prohászka Ottokár püspök, Fülepp Lajos főpolgármester, Bárczy István polgármester, Frank Dyer Chester amerikai főkonzul, a képviselőház kiküldöttel Návay Lajos alelnök vezetése alatt stb.

Az ünnepély a Budai Dalegyesület himnuszával kezdődött, melyet a jelenlevő közönség kalaplevévé hallgatott végig. Ezután *Bakosi Jenő*, az Országos Nemzeti Szövetség a szobor-bizottsága nevében mondott ünnepi beszédet.

Beszéde közbe lehullott a lepel a szoborról és látható lett Washington ércalakja. A szobor a nagy szabadsághóst, mint egyszerű polgárembert ábrázolja, kalaplevévé, botjára támaszkodva.

Azután *Zempléni Árpád* szavaltta el ünnepi ódját, mire *Kohányi Tihamér*, az amerikai szoborbizottság elnöke mondott szép és érdekes beszédet.

Washington szobrának felállítása nem muló politikai tüntetés, ez történelmi alkotás, ennek történelmi alapja van, ennek valódi alapja nem a kő, hanem a történelemnek egy fejezete, amely arról beszél, hogy a mindenki által elhagyott Magyarország felé szeretettel fordul az a nemzet, melynek mi büszkén valljuk magunkat polgárainak. Való igazság, hogy az amerikai magyarságnak meg kell erősödni, gyökeret verni új hazájuk földjében. Mi erősödni, fejlődni, élni akarunk, részt akarunk venni a nemzeti építés munkájában és nem akarjuk, hogy a történelem azt mondja rólunk, hogy az amerikai magyarok az Egyesült-Államoknak holt súlyát képezik. Így fejeztük ki kötelességünket, a magunk részére tiszteletet, becsületet, a haza részére rokonszenvet fogunk szerezni és egy ilyen módon létrehozott összeköttetés állandóbb, tartósabb és őszintébb, mint amilyent a felmerülő kényszer következtében kötnek meg.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után *Bárczy István* polgármester beszéd kíséretében átvette a szobrot, melyre ezután elhelyezték a tömördek koszorút.

A miniszterek még a koszorúzás közben eltávoztak. Apponyi is elindult már, midőn a közönség köréből felhangzott:

— Halljuk Apponyit.

Apponyi azonban nem akart változtatni az ünnepély előre megállapított programján és kalapját megemelve Kossuth Ferencel eltávozott. Egy amerikai magyar erre belesüvitett a tömeg leikes zajába:

— Éljen a magyar köztársaság első elnöke!

Lón óriási éljenzés és néhány perccel később azok is megláthatták a szobrot, akik a távolból voltak leikes szemlélői az ünnepélynek.

Déliután 2 órakor bankett volt a Wampetics féle vendéglőben. A banketten megjelent gróf Apponyi Albert valás- és közokt. miniszter, Prohászka Ottokár és Várady Árpád püspökök, Bárczy István polgármester, Frank Dyer Chester, az Egyesült-Államok budapesti főkonzula, Bezeredy Gyula szobrászművész és még számosan. Az első felköszöntőt Bárczy István polgármester mondta, aki poharát az Egyesült Államok jelenlegi elnökére, Roosevelt Tivadarra ültette. Frank Dyer Chester főkonzul angol nyelvű beszédében örömeinek adott kifejezést a felett, hogy mint amerikai ember ez ünnepélyes alkalomból jelen lehet, megköszöni az illusztris magyar vendégek megjelenését és a polgármesternek Roosevelt elnökre mondott felköszöntője után poharát emelte a magyar király egészségére.

Kohányi Tihamér gróf Apponyi Albertet köszöntette fel, mint aki Amerikában tartott beszédével a Washington-szobor létrehozására irányuló akciónak sikerét biztosította.

— Apponyi Albert költői szépségekben dúsz beszéddel válaszolt Kohányinak.

Több leikes felköszöntő hangzott el és aztán felolvasták az üdvözlő táviratokat, amelyek az Egyesült-Államok számos városából érkeztek. Bryan, Roosevelt volt ellenjelöltje is leikes táviratban fejezte ki rokonszenvét a magyarok iránt.

Achim mandátumát megsemmisítették.

A veszedelmes ujságcikkek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 17.

Az a petíció, melyet a békéscsabai képviselőválasztáson kisebbségben maradt *Bakos Mátyás* függetlenségi jelölt pártja adott be *Achim* L. András, az ismert parasztképviselő ellen, szenzációs eredménnyel járt. A Kuria ma meghozta ítéletét, melylyel megsemmisítette a csabai képviselő mandátumát, néhány izgató hírlapi cikk miatt.

Budapesti tudósítónk a következőkben tudósít bennünket a ritka eseményről, melyet különben ma délután már különkiadásban hozott olvasói tudomására az *Aradi Közlöny*:

(A tárgyalás.)

A kir. Kuria I. választási tanácsa ma délelőtt *Sebestyén Mihály* elnöklésével folytatta az *Achim* András békéscsabai mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását.

A mel tárgyalás elején *Jellenik Manó* dr., a választást védő választók megbízottja ismertette az ellenbizonyítás anyagát.

Utána *Ragályi Lajos* dr., a kérvényező képviselője cáfolta a védők érveit. A képviselő által hírlapi úton elkövetett osztály elleni izgatás miatt minden további eljárás mellőzésével kéri a mandátum megsemmisítését, amely egy egész vármegye közbékéje árán szerzettetett. Közokirattal igazolja, hogy az izgatást tartalmazó *Paraszt Ujságnak* nemcsak főszerkesztője, hanem kiadója is a képviselő volt, ő tehát okvetlenül részes az izgatásnak, mely az urakat parasztnyuzóknak, parasztvér-kéjenceknek tüntette fel.

— Ha volt valahol eset — ugymond a támadó ügyvéd — a melyben személyes érdemtelenségről szó lehet, úgy az a jelenlegi. Semmi sem ellátandóbb, semmi sem tehető méltatlanabbá embert arra, hogy ott üljön a népképviselő házában, mint ha mandátumát ilyen izgatással szerzte. Mert a választási vizsgálások egyetlen formája sem annyira lelketlen, annyira káros és mély nyomokat hagyó, mintha a szegény embernek szívét, melynek inkább igazra volna szüksége, az izgató megtölti az elégedetlenségnek, az irigységnek, a gyűlöletnek keserűségeivel, mint ha a paraszt és munkásembernek lelműveit lelkét, melynek felvilágosításra volna szüksége, megtömi félszeg vágyakkal, elérhetetlen aspirációkkal s ezekkel nemcsak a választás tartamára, de a legtöbb esetben örökre megromítja a nép érzeit és téves irányokba tereli gondolkodását.

Gábor Illés dr. csatlakozott a petícionálók nevében előterjesztett kérelemhez, s végül *Tetellény Ártin* dr. védő válaszolt a kérvényező meghatalmazottjának vádjaira. Ezután a bíróság ítélethozatalra vonult vissza.

(Az ítélet.)

A Kuria az 1899. XV. t.-c. 3. szakaszának 8. pontja értelmében a mandátumot megsemmisítette és *Achim* András cselekvő és szenvedő választói jogosultságát egy esztendőre felfüggesztette. Kötelezte egyúttal, hogy *Ragályi Lajos* dr.-nak, a petícionálók meghatalmazottjának 3600 koronát fizessen.

A megtörténteknek látszó bűncselekmények megtorlása végett a Kuria az összes iratokat az igazságügyminiszté-

iumhoz teszi át és az ítéletről a házel-
őknéget értesíti.

Az ítélet megokolása azt hangoztatja,
ogy a Kuria az Achim szerkesztésében
és költségén megjelenő *Paraszt Újság* első,
regyedik és ötödik számában osztályelleni
izgatást állapított meg, mert a földmives
vagyonalan népet gyűlöletre izgatja az
uri osztály ellen. Achim főszerkesztő ezek-
ben az ő érdekében elkövetett izgatások-
ban részes, mert a lap kiadótulajdonosa a
cikkek terjesztését előmozdította.

Az igazságügyminiszterhez azért kel-
lett az iratokat áttenni, mert intézkedni
kell, hogy a megtörténteknek látszó bün-
cselekmények megtoroltassanak.

Achim András, aki a tárgyaláson
mindvégig jelen volt és akiről az a hír
terjedt el, hogy megelőzi az ítéletet és
lemond a mandátumról, lesújtottan távo-
zott a Kuria palotájából.

(A drága hírlapi cikkek.)

Azok a veszedelmes újságcikkek, melyek
Achim mandátumába a választói jogának fel-
függésztésébe kerültek, a petíció szerint a kö-
vetkező részeket tartalmazták:

„Az urak a népsavadság ellen még a
legpiszkosabb s legarcátlanabb eszközzel is
küzdnek... Az urak a parasztot igavonó
baromnak tekintik, nekünk, nekik ugyis tele-

van a bendőjük jó népszírokkel. Az ilyen bes-
tiák ellen csak valódi fűtykőssel lehet har-
colni. Nem lesz többé Békéscsabán népkizsák-
mányoló uri uralom. Az uri banda csak nyuzni,
szipolyozni akar. Az uri himpellérek, az uri
népnyuzók, az enervált idegzetű politikai ké-
jencsek parasz-vér látásával akarják hátgerinc-
sorvadásos néhány hátralévő órájukat kelle-
messé tenni undorító életük végső lehellete
előtt. Csak vessetek szelet, majd vihart fogtok
aratni.”

Az Achim L. Andrásnak ez a vezércikke
többek közt ilyen kitételekkel izgatott az uri-
osztály elleni gyűlöletre: „A helyi és országos
erkölcsileg és jellemileg züllött uri banda mind
gőgös uri emberek, kik a parasztokat mint-
egy igavonó baromnak tekintik. Azt mondják
magukban: „Pfüj, büdös paraszt!” Vigyázzatok
én édes véreim, ha ezek a báránybőrbe buj-
tatott fenevadak közelednek felétek. Ne legyen
elégg erős a zászlórúd és elég kemény a mun-
kás-ökök e rákfénék elűző-éere.”

Aradi orvosok szervezkedése.

(A munkásbiztosítási javaslat ellen.)

— Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 17.

Az Országos Orvos Szövetség aradmegyei
fiókja ma rendkívüli közgyűlést tartott, ame-
lyen élénk vita tárgyává tették a kereskede-
lemügyi miniszteriumban most készülő mun-
kásbiztosítási javaslatnak az orvosokra nézve
sérlemes pontjait. A közgyűlésekről alábbi tudó-
sításunk szól:

A rendkívüli közgyűlést Vas Sándor dr., az
országos orvosszövetség aradmegyei fiókjának
elnöke nyitotta meg, aki röviden ismertette a
közgyűlés tárgyát, majd pedig felszólította *Sin-
ger János* dr. titkárt az ügy részletes ismerte-
tésére. *Singer János* dr. kifejtette, hogy a most
készülő munkásbiztosító törvényjavaslatnak 154.
szakasza arculcsapása az orvosi rendnek, amely
a humanitás elve alatt annyit szenvedett és
szenved. A szakasz úgy szól, hogy az orvosok
fizetése szabad meg egyezés tárgya és vitás
esetekben az állami biztosítási hivatal dönt. Ha
az orvosok e döntést nem fogadják el, a bel-

ügyminiszter rendeleti uton fogja a hivatalos
orvosokat kényszeríteni, hogy a pénztár orvosi
teendőit elvégezzék s nyakát szegjék kollégáik
ellenállásának. Ezt a paragrafust az államtitkár
állítólag eltörölte.

Felkiáltások: Nem törölte el, csak módosít-
totta.

Singer János: Az orvosokat a jövedelem
egy bizonyos százaléka szerint kellene díjazni.
Igazságtalannak tartja, hogy nyugdíjjogosultsá-
got szintén nem állapítottak meg. A közgyűlés
nem hozhat határozatot, mert minden fiók más
határozatot hozhat és ilyenkor nem volna meg
az egyezés. Azért azt indítványozza, hogy az aradi
fiók hívja fel az ország összes fiókjait, hogy már a
legközelebbi napokban Budapesten országos gyű-
lést tartsanak, amelyen foglaljanak állást a tör-
vényjavaslat ellen és hozzanak egyöntetű ha-
tározatot. Az ország összes orvosainak határo-
zattal szülő többre bicskúli Sztérenyi államtit-
kár véleményénél. Ha határozatukat a kor-
mány nem fogadja el, úgy vitális érdekeink
szerint fognak cselekedni.

Bácskay Béla dr.: Elfogadom az indítványt.
Az egyöntetű eljárás célrányos. De nemcsak
formális határozatért jöttünk össze, hanem
azért, hogy tisztázzuk az eszméket. Éppen ezért,
akiknek van kidolgozott tervük, azt terjeszték
a közgyűlés elé.

Singer János bejelenté, hogy *Kossuth* bárd-
úr indítványt terjesztett be, amely a következő:

1. Az orvosok a befizetett díjak 25 száza-
lékát kapják honoráriumul. 2. Egy orvosra csak
öt száz tag juthat. 3. A balesetbiztosítási bizo-
nyítványokért külön minimális két korona fize-
tendő. 4. Az orvosok részesüljenek nyugdíjban.

Herman Károly dr. ezután bejelentette,
hogy elaborátumot készített. Ezt rögtön fel is
olvasta. *Herman* szerint az orvosok között senki
sincs, aki ne hinné, hogy *Kossuth Ferenc* és
Sztérenyi őszinte jóakarattal visáltak a mun-
kások iránt.

Felkiáltások: Ellenkezőleg!

Herman dr.: Küldjünk a kormányhoz kü-
ldöttséget. (Elmentmondás.) Világosítsuk fel, hogy
elégedetlen orvosi kar nem végezhet jó mun-
kát. Végül felolvassa határozati javaslatát, amely
kissé tuiloyáts hangon sorolja fel az orvosok
sérlemelt s kéri azok orvoslását, a módokat is
felsorolva.

Hecht Adolf dr. indítványozza, hogy a ha-
tározati javaslatba oly pont is felvessék, mely
szerint a tagok szabadon választhassák meg
egy-egy évre orvosukat.

Bácskay Béla dr.: *Hecht* indítványa ideális
szempontból szép, de keresztülvihetetlen. A sza-
bad orvosválasztás tervétől el kell állani. Nem
hiszi, hogy a kerületi orvosok más kerületben
levő betegeket meglátogatnának.

Hecht Adolf: Az tiszta megvádolás! *Tisch*
dr. elmegy az én kerületembe, én pedig elme-
gyek az övébe.

Bácskay Béla dr. ezután hosszabban fejte-
geti, hogy mért nem járulhat *Hecht* indítványa
hoz. Végül kijelenti, hogy *Herman* dr. javasla-
tát fogadja el.

Hecht Adolf dr. rövid beszédben reflektál
Bácskay szavaira, mire *Leitner* Ernő dr. emel-
kedett szólásra. Az orvosi kar főszereleme —
ugymond — abban áll, hogy az államtitkár a
betegségélyző pénztárak rossz helyzetét az or-
vosok tulkapásainak tulajdonítja. Ezt visszautá-
sítja. Külföldi példákra hivatkozik. A hazai álla-
potoknak nem az orvosi kar, hanem a rossz
rendszer az oka. Most az ország népességének
egy harmadát akarják belevonni a biztosításba.
Véleménye szerint a cenzust kell alább szállí-
tani. Minthogy a census városok szerint válto-
zik, a helyi fiókoknak idejük lesz annak idején

akcióba lépni, ha a városi pénztárak szerződés-
re akarnak velük lépni.

Werner Miksa dr. nincs egy véleményen
*Leitner*rel. Az eljárást egyöntetűen kell a köz-
pontban megállapítani. Itt az ideje, hogy az
orvosi kar egyszer már szervezkedjék. A munká-
sokkal is csak addig packáztak, amíg nem
voltak szervezve. Ajánja, hogy ez ne le-
gyen az utolsó ülés. Az eszméknek meg kell
érlelődniük.

Bácskay Béla dr. hozzászólása után a köz-
gyűlés elfogadta *Werner* dr. indítványát és el-
határozta, hogy holnap este hat órakor újabb
gyűlést tart, amelyen ugy általánosságban, mint
részleteiben foglalkozni fog az ügygel.

A közgyűlésen *Vas Sándor* dr. elnöklété-
riatt jelen voltak:

Bácskay Béla dr., *Fényes Soma* dr., *Fodor*
Odón dr., *Damián Aurél* dr., *Grossmann Emil* dr.,
Hecht Adolf dr., *Herman I. Károly*, *Herz Andor*
dr., *Keppich Jakab* dr., *Kiss Dávid* dr., *Köpf Kál-*
mán dr., *Leitner Ernő* dr., *Löwinger Miksa* dr.,
Mészáros Gábor dr., *Polónyi Jenő* dr., *Posgay Ist-*
ván dr., *Posgay Lajos* dr., *Rosenbaum Pál* dr.,
Singer János dr., *Tisch Mór* dr. és *Werner*
Miksa dr.

Megsemmisített kinevezés.

(A csanádmegyei orvosi állás.)

— Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

A csanádmegyei kinevezett tisztviselők
ügyét az egész ország közönsége nagy figye-
lemmel kíséri. A lefolyt küzdelem idején tud-
valevőleg egy főispán se hajotta végre a mi-
niszterium által rá ruházott kivételes hatalmat
oly szigorúsággal, mint *Cseresnyés János*, *Kris-
tóffy* jó barátja, a csanádi főispán, aki nem-
csak az emozdított tisztviselők helyeit töltötte
be nyomban, hanem a szabályszerűen megüre-
sedett állásokat is a törvények és a szokásos
formák figyeimen kívül hagyásával lázas gyor-
sasággal töltötte be.

Ismeretes a közigazgatási bíróság sokféle-
képen kommentált ítélete, amely a helyettes
tisztviselők állás iránti igényeit elutasította, a
fizetés dolgában azonban megítélte nekik azt
az összeget, amely ilyen esetekben a vármegye
nyugdíjszabályzata értelmében jár az öfhibáján
kívül elbocsátott tisztviselőnek, két kinevezett
tisztviselő ügyét pedig függőben hagyta, mert
ezek üresedésben levő állásokra lettek kine-
vezve — az iratok felterjesztéséig, amelyből
azt akarta megállapítani a bíróság, hogy a ki-
nevezések meg lettek-e támadva s ha igen,
minő alapon.

Ennek a két tisztviselőnek, névszerint *Hof-
fer Lipót* dr. kinevezett csanádmegyei tisztí fő-
orvosnak és *Szalay György* kinevezett Makó
város rendőrkapitányának ügyében, október hó
4-ikére tűzte ki a közigazgatási bíróság a tár-
gyalást. Megtartani azonban bajosan fogja,
mert tegnap döntött már benne a belügyminisz-
ter, még pedig akként, hogy *Hoffer Lipót* dr.
kinevezését megsemmisítette. A belügyminiszter
azért vette át a maga hatáskörébe ezt az ügyet
mert a kinevezés tényét adminisztratív tekinte-
tekből kifogásolta a törvényhatóság, ennek a fe-
lülbírálása pedig — így mondja a döntvény —
a belügyminiszter hatáskörébe tartozik.

Ez okból aztán érdemleges felülbírálást alá-
vén a kinevezést és az ellene felhozott ér-
vénytelenségi okokat, megállapította, illetve be-
igazolvatta, hogy a törvényes formásokok
nem lettek betartva. *Cseresnyés János* nem
hallgatta meg a közegészségügyi bizottság véleményét.
Ez alapon a miniszter *Hoffer Lipót* dr.
kinevezését törvénytelennek mondja ki s azt
megsemmisíti. *Szalay György* ügyében még nincs

döntés, de valószínű, hogy ezt is a belügyminiszter fogja eldönteni a fentebbi alapon s a közigazgatási bíróság be fogja szüntetni a maga részéről a további eljárást, vagy ha ítéletet hoz is — esetleges panasz folytán — a panaszok jellegére való tekintetből a belügyminiszter illetékességét fogja megállapítani.

Kutserát nem inzultálták.

Wenterék Aradon.

Beszélgetés Wenter Gerónéval.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 17.

Wenter Gerő aradi ügyvéd neje és leánya, akik miatt Kutsera bukaresti osztrák-magyar konzulnak Gradisteanuval, a román kulturilga elnökével ismeretes afférje keletkezett, a tegnapi napon visszaérkeztek románial ujokról Aradra. Az Európaszerte nagy port felvert ügy közvetlen tanulak előadását meghallgatandó, az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma délután felkereste Wenteréket, hogy kérdést intézzen hozzájuk a kínos affér részleteire vonatkozólag.

Munkatársunkat Wenter Geróné urhölgy fogadta, s a következőkben mondta el neki a sajnálatos eset lefolyását:

Épen ebédnél ültünk egyik konstanzi vendéglőben. A mellettünk levő asztalnál Gradisteanu, mellette pedig Kutsera konzul foglalt helyet. A pincér épen az étlapot hozta s hallva magyar nyelven folytatott társalgásunkat, ő is magyar nyelven ajánlotta az étlap egyes fogásait. Alighogy Gradisteanu meghallotta a magyar diskurzust, magához hívta a pincért, mire a következő párbeszéd fejlődött ki közöttük:

— Hová való maga? — kérdezte románul Gradisteanu.

— Odaáról! — felelte ugyancsak román nyelven a pincér.

— Hát itt ne merészeljen maga magyarul beszélni! — mondta egész hangosan Gradisteanu, úgy, hogy mi is hallhattuk.

Kutsera is meghallotta ezt a kijelentést, s noha előzőleg még nem ismertük, felkelt asztalától s Gradisteanu mellett elhaladva, ezt egy lesújtó pillantással mérte végig, majd asztalunkhoz lépett, bemutatkozott és felajánlotta védelmét számunkra.

— Nagyon köszönjük a lekötelező szíveséget, — feleltük mi, de nem vesszük azt igénybe, mert reánk nézve nem lehet sértő, ha az az ur rendeleteket ad a pincérnek.

Kutsera ezután engedelmét kért, hogy helyet foglalhasson asztalunknál. Beszédbe elegyedtünk, majd a konzul felkelt s visszatért asztalához, ahol az angol konzullal s egy angol tengerésztiltszettel ült együtt. Később valamennyien felkeltek s eltávoztak. A továbbiakat már csak úgy tudom, amint egybehangzólag beszéltek.

Kutsera ugyanis összetalálkozott az utcán Gradisteanuval, aki másodmagával sétált. Gradisteanu rámutatott a konzulra s így szólt:

— Ez az az ember, aki azokat a hölgyeket pártfogásába vette!

— Szégyelje magát! Lovagiatlanság nőket inzultálni! — vágott vissza a konzul.

Gradisteanu erre befordult egy mellékutca-ba, ahol suhancokat gyűjtött össze s felbízta őket, hogy támadják meg Kutserát. Ezzel a csapattal tért vissza s Kutsera után tartva, fenyegetőleg roáklabált. *Tettleges inzultus nem történt.* Gradisteanu már őszbehajló ember, Kutsera pedig javakorabeli férfi, aki vállas, erős ember, s akit a két angol is kísért. Csak az

egyik suhanc közeledett felemelt kézzel a konzul felé, ezt azonban az angol kinevül úgy ő dába vágta, hogy eldántorodott.

Ennyit tudok az egész dogról. Egyébként a román lapok is erősen elítélik Gradisteanut, minket pedig távozásunk előtt valóssággal ünnepelek. Nagy ovációkat, tömérdek csokrot kaptunk s általában, amerre jártunk, csak elítélő hangokat hallottunk a kulturilga elnökekről.

Eddig tartott az eset előadása. Ugy látszik, hogy lényegében nem is olyan veszedelmes az egész affér, mint aminőnek első látásra feltűnt. A további fejleményekre vonatkozólag egyébként a következőket táviratozzák Bukarestből:

Gradisteanu abban a levelében, a mélyet ellenfelének segédeivel intézett, kijelentette, hogy ő is megnevezte segédeit és hogy Kutsera megbízottait legkésőbb holnap reggelig várja, ellenkező esetben befejezettek tekinti az ügyet. — A kormány utasítása következtében elmarad Gradisteanu Péternek Kutsera Miksa magyar-osztrák konzullal való párba.

Arad iskolái.

(Az iskolaszék beszámolója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 17.

A beiratások lezajlásával a város iskola széke ma ülést tartott, hogy megtegye a szükséges intézkedéseket a növendékek beosztására és a hiányzó tanerők pótlására. Az ülésről alábbi tudósításunk szól:

Institutoris Kálmán polgármester megnyitván az ülést, Millig József iskolafelügyelő megtette a beiratások eredményéről. — Az

idei tanévben a tanulók létszáma 84-gyel szaporodott. A részletes kimutatás a következő:

Polgári fiúiskola	602 tanuló
Polgári leányiskola	476 "
Weitzer J. utcai elemi leányiskola	527 "
Weitzer J. utcai elemi A. fiúiskola	219 "
Weitzer J. utcai elemi B. fiúiskola	194 "
Kossuth-utcai elemi fiúiskola	287 "
Hassinger-utcai elemi leányiskola	450 "
Női ipariskola	52 "
Szt. Péterteri elemi fiúiskola	303 "
Erzsébet elemi leányiskola	338 "
Erzsébet elemi fiúiskola	408 "
Ujtelepi elemi leányiskola	388 "
Ujtelepi elemi fiúiskola	385 "
Séga külvárosi iskola	164 "
Gáj külvárosi iskola	276 "

Az összes intézetekben 5061 fiú és leánytanuló iratkozott be. A múlt évben a tanulók létszáma csak 4977 volt. A szaporulat tehát 84. A polgári fiúiskola második és harmadik osztályában jelentékeny a szaporulat, miért is két C osztály felállítására vált szükségessé. Ezzel együtt két új tanerőről is kell gondoskodni, akiket kilenc és fél hónapra alkalmaznának. A tanerők fizetése a tandíjtöbbletből és a magánvizsgák díjaiból épen kifutja.

Az iskolaszék Millig József iskolafelügyelő indítványát egyhangulag elfogadta, de mivel a törvényhatóság a tandíjakat csupán építési költségekre engedélyezte, a határozatot jóváhagyás végett az október havi közgyűlés elé terjesztik. Az új tanítók már valószínűleg a jövő héten elfoglalják állásukat.

Az ülésen Institutoris Kálmán polgármester elnöke alatt jelen voltak: Stenhardt Mór dr., Neuman Adolf, Vadovszky Gusztáv, Kovács Vince, Glück Károly, Fetter Géza, Simon Karola, Almási Pál, Szántó Lajos, Ozirák János, Magyar Ferenó, Kossuth Pál, Szilágyi János, Csécsy Imre, Robitsék Agoston dr., Domonkos Lajos, Bing Vilmos, Somló Armin dr., Söfalvi György, Nachtnébel Odón, Millig József és Bonts Aurél jegyző.

Kristóffy szanatóriumában. Idegbeteg és buskomor.

(Beszélgetés a beteg fiával.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

A Fejérváry-kormány belügyminisztere: Kristóffy József három nap óta egy szászországi szanatóriumában van. A nagy feltűnést keltő esetről tudósítók a következőkben számol be:

Kristóffy József, a mióta a politikától visszavonult, lányfalvi villájában pihente ki politikai pályája fáradalmait. Családja szerető körében igyekezett felejtetni a bánalmakat, melyekkel egyremásra elhalmozták politikai ellenfelei.

A volt belügyminiszter minisztersége korában a kabinet egyik legszorgalmasabb tagja volt. Különösen a választási reform kérdése körüli munkálatok izgatták, ugyanarra, hogy nem egyszer a késő éjjeli órák is ott találták íróasztala mellett. Már akkoriban erős foku idegesség mutatkozott rajta, de azt hitték, hogy a miniszterségi gondok lejártával ez is meg fog szünni. Házi orvosa, dr. Tótfalussy, államvasuti főorvos, föltétlen nyugalmat parancsolt a kegyelmes urnak. Családja épp ez okból választotta a kies Lányfalvát, melynek pompás levegője, abszolút csöndessége úgy látszott, egy időre visszaadták a beteg nyugalmat.

A gyanusítások betege.

De csak látszólag. Kristóffyt a folytonos hírlapi támadások, gyanusítások nagyon bántották. Nem egyszer kifakadt baráti körben:

— Ezt nem érdemeltem meg. Becsülettel helyt állottam és tisztességgel dolgoztam és most egyre-másra gyanusítanak.

Barátai és családja nyugalomra intették. A változott politikai helyzetnek tulajdonították a támadásokat és vigasztalták, hogy a történelem majd igazságot fog szolgáltatni intenciójának. De az idegbeteg ember csak nem tudott meggyógyulni. Ehhez járult az utóbbi időben buskomorság is. Családja épp ezért egy percre sem hagyta egyedül és állandó kíséretet rendelt melléje. A nyáron egyizben a Dunaparton sétált Kristóffy és kísérelje. A hallgatagságot egyszerre Kristóffy törte meg:

— Nem bírom ki tovább, — fakadt ki indulatosan és egyenesen a Dunának tartott. Ha kísérelje idejében vissza nem tartja, beleugrik.

Tótfalussy dr. brom-pilulákat rendelt a betegnek. Ez, úgy látszott, kissé csillapította nagyfoku idegességét, mely az utóbbi időben oly veszedelmes jelleget öltött, hogy a család orvosi konziliumot tartatott a beteg fölött. Ennek a következménye lett aztán, hogy Kristóffy József péntek óta a Drezda melletti Lehmann-féle „Wetsser Hirsch“-szanatóriumában van.

Nagyvási hőbort?

Más forrásból a következőket jelentik: Kristóffy a nyáron teljes visszavonultságban élt lányfalusi nyaralójában. A nyaralók néha látták födetlen fővel, földre szegzett pillantásokkal végigmenni az utcán. Egyedüli szórakozása a csónakázás volt. Néha reggeltől estig csónakban ült, teljesen magányosan és ilyenkor egész

napra ételmelet is vitt magával. Ebédjét és vacsoráját is csak a csónakban költötte el.

Családja már ekkor aggódott a volt belügyminiszter megrendült egészségi állapota miatt.

Kristóffyyn eközben mindjobban erőt vett a buskomorság. Környezete azt is észre vette, hogy *nagyvási hóbotba esett*, s voltak napok, amikor senkit sem eresztettek hozzá.

Csütörtökön megvizsgálta háziorvosa, *Tótfalussy Gyula dr.*, aki a volt belügyminiszter állapota felől nem a legkedvezőbbben nyilatkozott. Az orvosi vélemény hatása alatt pénteken este Kristóffy elvitték. Kiséretében voltak felesége és *Mici* nevű leánya. A cselédségnek azt mondták, hogy hosszabb, esetleg hónapokig tartó külföldi utra mennek, a kegyelmes ur egészségének helyreállítása céljából. Most pedig a drezdai távirat jelenti, hogy a volt belügyminiszter egy Drezda melletti szanatóriumba vonult.

Kristóffy fia nyilatkozik.

Egy fővárosi estilap munkatársa ma *Kristóffy József* Andrassy-uti lakásán járt, hogy meggyőződjék a volt miniszterről elterjedt hírek valóságáról. Libériásszolga fogadta az ajtóban.

— Itthon van a kegyelmes ur? — kérdezte az újságíró.

— Nincs — volt a válasz.

— Hol van?

— Elutazott.

— Ki van itthon? — kérdezte az újságíró.

— *Andor urfi* — felelte a szolgál.

A hírlapíró beküldte névjegyet. Bevezették. Néhány perc múlva sápadt, elegánsan öltözött fiatalemberrel állott szemben, Kristóffy legidősebb fiával.

— Igazak-e édes apja állapotáról elterjedt hírek? — volt a kérdés.

— Tudok rólok, hallottam én is. Higyje el, *egy betű sem igaz abból*. Tendenciózus valótlanságok. Apám az utóbbi időben nem érezte magát jól. Már képviselő korában és főispán korában *neurastheniás* volt és most még fokozottabb mértékben súlyosbodott az idegessége. A rossz időjárás arra készítette, hogy hosszabb külföldi utra induljon. Drezdában különben csak néhány napig marad. A Lehmann-szanatórium nem bolondok háza s nem zárt intézet. Oda pihenni és nem gyógyulni mennek az emberek. Mondom, kérem, tendenciózus híresztelés az egész.

A fiatalember itt elhallgatott. Igen szomorúan mondotta ezeket, kék szemében sok melankóliával. Majd kijelentette, hogy apja állandóan ammonium bromatumot szedett.

Az újságíró ezután *Tótfalussy Gyula dr.*-t kereste fel, aki betegéről Kristóffy-ról, így nyilatkozott:

— Kristóffy *ideges, izgatott ember*. Ennyi igaz. De a bolondságáról elterjedt hírek *valótlanak*. O maga mondta, hogy csak azért is el kell utaznia, hogy ne olvasson újságot. Akármilyen újság került a kezébe, az mind az ő dolgait pertraktálta. Különbösen kis lánya is beteges s ez is hozzájárult ahhoz, hogy hosszabb utazásra határozza el magát. Most Drezdában van. Az én tanácsomra szállt meg a Lehmann-féle szanatóriumban, ahol hidegvíz-kurát használ és sportolni fog. Ideges állapotát egyedül az a körülmény

súlyosítja, hogy folytonosan tervekkel foglalkozik és pihenésre nem fordít időt.

— Hová megy Kristóffy Drezdából? — kérdezte ezután az újságíró.

— Ugy tudom, *Hamburgba*.

Annyi tehát kétségtelen bizonyossággal megállapítható, hogy Kristóffy külföldre utazott és megrongált idegrendszerére való tekintettel, orvosa tanácsára szanatóriumba vonult.

Templomavatás Aradon.

Az ág. ev. egyház ünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 17.

Az aradi ágostai evangélikus egyház új templomát vasárnap szentelték fel nagy ünnepek között. A város főtere már a kora reggeli órákban ünnepi színt öltött. A városházán, valamint egyes magánépületeken kitétték a nemzeti lobogót, a közönség pedig nagy számban tódult a templom elé. A templomfeszítelési szertartás délelőtt tíz órakor folyt le. Délután két órakor a Központi szálló disztermében társasbéd volt, este pedig ugyanott táncmulatság. Az ünnepekről alábbi tudósításunk szól:

(A templom felszentelése.)

A felavatási aktus délelőtt tíz órakor kezdődött, de már jóval tíz óra előtt szorongásig megtelt a templom hajója közönséggel.

A felavatási aktus délelőtt tíz órakor kezdődött, de már jóval tíz óra előtt szorongásig megtelt a templom hajója közönséggel. A felavatási aktus délelőtt tíz órakor kezdődött, de már jóval tíz óra előtt szorongásig megtelt a templom hajója közönséggel. A felavatási aktus délelőtt tíz órakor kezdődött, de már jóval tíz óra előtt szorongásig megtelt a templom hajója közönséggel. A felavatási aktus délelőtt tíz órakor kezdődött, de már jóval tíz óra előtt szorongásig megtelt a templom hajója közönséggel.

A templomfelszentelési aktust *Sárhány Sámuel* nyugalmazott püspök végezte. Az ősz püspök gyönyörű, emelkedett szellemű imádságai fejezte be az aktust. A templomi énekkar azután *Sperber Frigyes* vezetése mellett előadta az „Erős várunk nekünk...” kezdetű egyházi dalt, amelynek elhangzása után *Korén Pál* esperes a szövekre lépett és nagy hatású ünnepi beszédet mondott. A beszéd után *Csepreghy György* esperes urvacsorát szolgálta, amelyhez az összes kerület ipapság, az egyház presbiterei, valamint a hívők is nagy számmal járultak. Ezután *Hajts Bálint* lelkész öt újszülött gyermeket keresztelt meg.

(A banket.)

A templomi ünnepek befejeztével a Központi szálló disztermében társasbéd volt, melyen mintegy 250-en vettek részt Aradváros előkelő polgárai közül valláskülönbség nélkül.

Az asztalfőn *Sárhány Sámuel* nyugalmazott ágostai püspök foglalt helyet. Jobbján *Zsilinszky Mihály* nyug. államtitkár és *Korén Pál*, balfelől, *Pap Ignác* aradi gör. kel. püspök és *Institóris Kálmán* polgármester. Közvetlenül a főasztal mellett *Hamzsea Ágoston*, *Csécsi Imre* református lelkész, *Horváth Imre*, *Frint Lajos*, *Hujer Pál*, *Varjassy Árpád* kir. tanfelügyelő, *Fábry főispán*, *Sarlot Domokos* főkapitány, *Csorogáru Romulus* román szemnáriumi igazgató, *Varjassy Lajos* h. polgármester, dr. *Müleik Lajos* kir. közjegyző, *Knár Lajos* áll. jószágigazgatósági felügyelő, dr. *Vass Sándor*, *Deutsch Bernát*, dr. *Hósz Mihály*, dr. *Hász Antal*, *Purgly János*, *Purgly Lajos*, *Purgly László*, *Réthy Károly*, *Czinkoczky Márton*, *Sárgol János*, *Mikolay Lajos*, *Ottenberg Tivadar*,

Klohs Adolf, *Virágh Lajos*, *Hász Béla*, *Liffa János*, *Larronics J. dr.*, *Nachtnébel Ödön*, *Varga Imre*, *Fejér Ernő*, *Gruthner Mátyás*, *Schör Béla*, *Eles Ármán*, *Nikolits Sándor*, *Kossuth Pál*, *Szántay Lajos*, *Beles Vazul*, *Oncu Miklós*, orsz. képviselő, *Kneffel Lajos*, *Vojtek Alajos*, *Wadowszky Gusztáv*, *Oláh Odön*, *Máday Mátyás*, *Szudy Elemér*, *Tiszti Lajos*, *Hoffmann Antal*, *Nikolits Géza*, *Probszt Mihály*, *Glück Károly*, ifj. *Tones Ferenc*, *Kohn József*, *Czeiler István* festő, *Frick József*, *Czeiler István* gyáros, *Dürr Kocsárd*, Cs. *Endes Dániel*, *Tomer Henrik*, *Irmer Henrik*, *Fleischer József*, *Fejér Gyula*, *Baross Dezső*, *Scheffer Richárd*, *Balázs Ferenc* árvaházi igazgató, *Maresch Gyula*, *Kovács Vince*, *Binder Lucian*, *Vajda János*, *Mattuscheck Márton*, *Réthy Viktor*, *Medveczky Zsigmond*, *Sebessy Ferenc*, *Sperber Frigyes*, stb.

Az első pohárköszöntőt *Zsilinszky Mihály* államtitkár mondta a királyra. *Institóris Kálmán* polgármester *Sárhány Sámuel* püspökre emelte poharát. Utána *Ismét Zsilinszky* beszélt és gyönyörű szavakban köszöntötte fel *Pap Ignác* gör. kel. püspököt, akit a tudomány, vallásosság és hazafiasság igazi apostolának ismert fel.

Pap Ignác meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésért. Azért jött el, — ugymond — hogy beigazolhassa a gör. kel. román egyház testvéri szeretetét más felekezetekkel szemben. Az ágostai egyház ünnepén örömmel vesz részt a gör. kel. egyház. Örül főleg azért, hogy Arad városában egy templommal több van, ahol az igaz vallásosság igait hirdetik. Mert a vallás örök idők óta a legnagyobb hatalom a földön és ez is marad örökké. Élteti az aradi evangélikus egyház ünnepét, akik lelkes odaadással járultak a templom felépítéséhez.

Ezután *Sárhány Sámuel* püspök ékes szavakban aposztrofálta érzelmeit az aradi evangélikus egyház és Aradváros polgársága iránt. Végül isten áldását kérte a városra s annak minden egyes polgárára, akik a magyar szabadságért elvérzett vértanúk emlékezetét is olyan páratlan kegyelettel tudják szívvelkben megőrizni.

Majd *Vajda János* máv. ellenőr, presbitériumi tag mondott lendületes felköszöntőt. Utána *Kneffel Lajos* beszélt és a vendégre ürtette poharát. *Knöty Géza* lelkes szavakkal *Szántay Lajos* műépítést a templom tervezőjét éltette.

Fábry Sándor főispán a békésmegyei egyház nevében mondott lendületes pohárköszöntőt. *Máday Mátyás* *Korén Pál* csabai lelkész köszöntötte fel. *Korén* ékes szavakban *Frint Lajos* aradi lelkész éltette. *Institóris Kálmán* a vidéki vendégekre, *Oláh Odön* *Szántay-ra* és *Frick Józsefre*, *Frint Lajos* *Csécsi Imre* ref. lelkészre, majd *Csécsi Frintre* mondtak felköszöntőt.

A társaság a késő délutáni órákig maradt együtt vig kedélyhangulatban *Kiss Károly* jónévű zenekarának játéka mellett. A vendégek közül már a délután folyamán többen elutaztak. Így *Zsilinszky Mihály* és *Fábry Sándor* is. A bankett és a kiszolgálás megelégedést keltett.

(Táncmulatság.)

Az ünnepség befejező része táncmulatság volt, amely este zajlott le ugyancsak a Központi szálló disztermében. Az első négyest 72 pár táncolta. A tánc a késő éjjeli órákig tartott. Az estélyen számos előkelő polgár volt jelen. A templomalap javára az estélyen *Ábray Lajosné*, *Ábray Gizi*, *Frint Lajosné*, *Frint Olga*, *Mattuscsik Mártonné* és *Scholz Róbertné* urhölgy. 654 korelát gyűjtöttek. Levelezőlapok elárulásától 120 korona folyt be.

Jelen voltak a táncestélyen:

Asszonyok: Fejér Gyuláné, Kneffel Lajosné, Erdős Pálné, Dürr Kocsárdné, WeiszEndréné, Nikodém Jánosné, Knothy Gézáne, Nádler Lajosné, Lautner Mátyásné, Fleischer Adolfné, Magyar Endréné, Binder Gyuláné, Kállay Gyuláné, Thomay Józsefné, Neumann Istvánné, Frint Lajosné, Graur Viktorné, Remetey Károlyné, Riehner Jánosné, Scherhag Ernóné, Somogyi Agostonné, Mayerhoffer Lajosné, Mossocky Istvánné, Sifnik Pálné, Konez Józsefné, Szabó Sándorné, Skralnka Lajosné.

Leányok: Knothy Blanka és Irma, Fleischer Adél, Binder nővérek, Kállay Dalma, Neumann Gizike, Frint Olga, Riehner nővérek, Somogyi Irén, Mayerhoffer Ilonka és Margit, Morgenstern Sári, Juhász Irénke (Budapest), Thomay Erzsike, Thomay nővérek, Erdély Ottika, Konez Margit, Klinger Mariaka, Skralnka Emmi.

Hol van Majthényi báróné?

(Bittó miniszterelnök leánya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 17.

Majthényi Béla báróné született Bittó Aranka, a volt kormányelnök leányának szomorú sorsáról hírt adtunk a minap. A szerencsétlen, elborult elméjű báróné rendkívül titokzatos körülmények közt éli napjait. Két esztendő óta azt sem tudni, hol van, merre jár. Nyoma veszett és a legszorgosabb kutatás dacára sem lehetett eddig kideríteni, hogy hol van.

A báróné eltűnését — int Budap stről jelentik — még titokzatosabbá teszi egy volt alkalmazottjáné, Hofbauer Jozefin Aloiza, a Sándor-utca 32. szám alatt levő házában házmesternője, furcsa szereplésével. Amióta a szerencsétlen báróné eltűnt, ő a háznak korlátlan ura. A lakókat üldözi, behatol a lakásukba, ott inzultálja, ha nem tőrök, egyszerűen kilakoltatja őket. Különösen azokat üldözi állandóan, akik a multját ismerik. Ha a lakók a háziasszonyhoz magához akarnak panaszra menni, a házmesternő arra hivatkozik, hogy ő a korlátlan intézője a háznak és senkinek semmi köze nincs ahhoz, hogy a báróné hol lakik.

A lakókban a házmesternő furcsa viselkedése után az a gondolat érelődött meg, hogy a szegény, elborult elméjű Majthényi bárónét Hofbauer Aloiza tartja valahol elrejtve. Minap a VIII. kerületi járásbíró előtt egy kilakoltatási pört is tárgyaltak, amelyet a ház lakója ellen indított a brutális házmesternő. Fenebírónak bemutatott egy levelet, amelyben a bárónő őt bizza meg a háza korlátlan intézésével. Ennek a levélnek a valóságát azonban nem sikerült bebizonyítani. A bírő a dolgok tisztázására meg akarta idézni a bárónét is, de a házmesternő nem volt hajlandó holtartózkodását megmondani.

A bíróság a felperest elutasította keresetével ezzel a súlyos indokolással:

Felperes keresetével elutasítandó, mert neki felmondási jogosultsága nincsen, ő sem nem tulajdonosa, sem nem megbízottja báró Majthényiné szül. Bittó Arankának, hanem teljesen illetéktelen személy. A hivatkozott és kihallgatott tanuk sem képeznek bizonyítékot, mert azok vallomása aggályos és nem szabályszerű. Felperes különben teljesen rosszhiszeműleg eljáró személy, akit a bíróság figyelembe nem vehet.

De már most az a kérdés, hogy hol van voltaképpen Majthényiné. Hová rejtették? Milyen körülmények között éli! A rendőrség van hivatva a titokzatos ügyről a leplet lerántani, mert elvégre még sem járja, hogy Bittó leányának sorsa egy olyan személytől függjön, akit a bíróság is megbélyegez. A házmesternő ellen különben Bodó Irma, a ház többi lakójával, magánlaksértésért is tett feljelentést.

Trepovot megmérgezték.

A véres országból.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 17

Trepov halálának eseménye még mindig előtérben van Oroszországban. Hír szerint a halál mérgezés következménye. Ez egyelőre ugyan csak gyanu, de nagyon kézenfekvő.

Egyébként a forradalmat serényen készítik tovább fölülről is, alulról is. Felülről halálítéletekkel fejlesztik tovább. Kievből jelentik, hogy a haditörvényszék Sodrarooffski utászhadnagyot halálra ítélte. A hadnagyot a kievi utászezred zendülésének rendezésével vádolják. Az ítéletet a katonai kerület főparancsnokságához terjesztették jóváhagyás végett. Ellenben Szamarából jelentik, hogy Arschanovban a parasztek súlyos kihágásokat követtek el. A béretek ügyében folyó tárgyalások során megverték a földbirtokos megbízottait. Azután mintegy 700-an fegyverekkel és bombákkal megtámadták a birtokosokat. A paraszttasszonyok felgyújtották az épületeket, valamint a kazlakat, míg a férfiak a házakat kirabolták. Az őrség tüzelt, mire a parasztek bombákat dobtak, ezek azonban a vízbe estek anélkül, hogy felrobbantak volna. Számos paraszt elesett vagy megsebesült. Csapatok indultak Arschanovba.

Mai távirataink:

Pétervárról táviratozzák: A cár ma, vagy holnap visszautazik Péterhofba, hogy a Trepov halála következtében szükséges intézkedéseket megtegye.

Pétervárról táviratozzák: Stolipin miniszterelnök helyesli a hatóság eljárását. Nem elég, ha egyes embereket ölnek meg, hanem tömegeket kell összelövetni, hogy tiszteletet és félelmet keltsenek bennük.

— Mit kezdjünk azokkal, akik a kormány ellen láznak — így szól a miniszterelnök a napokban egy politikushoz, aki őt meglátogatta. Nem hurcolhatjuk valamennyit a bíróság elé; legjobb, ha mind lelövük.

London, szept. 17. Trepov tábornok haláláról a Daily Mail pétervári levelezője még a következőket jelenti: A tábornok szombaton este hat órakor halt meg. A tábornok, miután átöltözködött, elküldte a szolgáját azzal, hogy nem jól érzi magát és még egy fél óráig pihenni óhajt. Amikor a szolga erre kis idő múlva visszatért, Trepovot a pamlagon holtan találta. Beszéli, hogy Trepov halála az orvosoknak nem jött váratlanul. Trepov már régóta szivgyöngéségben szenvedett és az idegei túlságosan fel voltak izgatva. Orvosai tanácsára már egy hét előtt el kellett volna hagynia Pétervárt, hogy egy külföldi fürdőbe utazzék, de közben állapota annyira rosszabbodott, hogy az orvosok attól tartottak, hogy az utazás fáradalmait nem fogja elbirni. Csütörtökön Trepov a cárt még elkísérte yachtja fedelzetére, de azóta a szobát nem hagyta el.

Varsó, szept. 17. Itt annak híre terjedt el, hogy Trepov nem természetes halállal halt meg. Trepovot megmérgezték. Péterhofban, ahol Trepov a villájában kiszendvedett, tegnap tizennégy embert tartóztattak le, köztük egy udvari lakájt és Trepov négy cselédjét. Ez utóbbiakat azzal

gyanusítják, hogy urukat megmérgezték. A letartóztatott cselédekről kitűnt, hogy gyakori érintkezésben állottak a forradalmároknak ugynevezett „repülő osztályával” mely tudvalevőleg a politikai gyilkosságok végrehajtásával van megbízva.

Pétervár, szeptember 17. Trepov helyére Dedjulin tábornokot, a csendőrség főparancsnokát nevezték ki a cári palota parancsnokává.

Odessza, szeptember 17. Szebasztopolból jelentik, hogy a novemberi lázadók pöze tárgyalási határnapjának közeledtével egyre nagyobb izgatottság mutatkozik a matrózok között. Skrydlov tengernagy parancsára a pört nem Szebasztopolban, hanem Ocsakovban fogják tárgyalni.

Berlin, szeptember 17. Hamburgból jelentik, hogy a műtétet, melynek Witte kénytelen volt magát alávetni, nem lehetett egyszerre végrehajtani. Witte már ötdöcször volt a műtőorvosok kése alatt és türelmetlenül várja, hogy visszatérhessen Párisba és Brüsszelbe. Oanan Witte hazautazik Oroszországba, de utközben Berlinben fog tartózkodni.

Helsingfors, szeptember 17. Bjerneborgból tegnap gőzös érkezett ide, melyen 500 Vetterlifegyvert hoztak. Ugyanígyen szerkezettű fegyverek voltak azok, amelyeket annak idején a John Grafton nevű gőzösön találtak. A rendőrség a fegyvereket elkobozta.

Pétervár, szept. 17. Trepov halálát és a cári család utazását kapcsolatba hozzák. Hír szerint összeesküvést fedeztek föl a szolgák között, akik a cári családot meg akarták mérgezni. A cár, mikor tudomására jutott az összeesküvés, hevesen megtámadta hivatalnokait és mindezt Trepovot vonta felelősségre. Trepov ekkor súlyos beteg lett és röviddel rá meghalt. Azt hiszik, hogy öngyilkosságot követett el. Erre enged következtetni az a körülmény is, hogy halálát négy napig eltitkolták.

IRODALOM ES MUVESZET.

Egy este a Magas Tátrában.

Előadás a nyári színházban.

(Szigmeth Károly Aradon.)

Arad, szeptember 17.

Az első turisztikai előadást, amelyet már hetek óta érdeklődéssel vár a közönség, holnap este tartják meg a nyári színházban. Szigmeth Károly, a híres természettudós a ma déli gyorsvonattal érkezett Aradra, ahol a turista egyesület vezetőségén kívül, a város élőköléségei közül számosan fogadták az állomáson, honnan a természettudóst a Központi szállóba kísérték. Szigmeth a délután folyamán személyes ismerősainél és közéletünk vezető férfainál tett látogatást. Majd délután a nyári színházba ment, hol személyes felügyelete alatt berendezték a színpadot és a vetítő Sziptikort beállították.

Este próbaelőadást tartott Szigmeth, amely fényesen sikerült. A képek különösen a bal és jobb oldalról, ugyszintén a páholyokból érvényesülnek pompásan, a honnan szemlélve a képek ragyogó tiszták és a vetítő gép fényhatását a szem épenséggel nem érzi. A Magas Tátra leírását az estélyen Bodó Albert dr. egyesületi tag fogja felolvasni. Az estély iránt oly nagy érdeklődés mutatkozott, hogy a jegyek javarészt már szétkoptak.

Holnap már Gonda László színházi pénztáros árultja a jegyeket, nappal a téli, este pedig a nyári színház pénztáránál. A fokozódó

érdeklődést tekintve, bizonyos, hogy a megmaradt jegyek estig mind elfogynak.

* **Hódmezővásárhely és Szendrey.** Végét járja a hódmezővásárhelyi nyári szezon és a vásárhelyiek bizonyosra veszik, hogy jövőre ismét Szendrey Mihály aradi színházigazgató társulatát látják viszont arénájukban. Dicsára annak, hogy Makó Lajos szegedi színházigazgató és Szeged város hatósága minden eszközt megmozgatnak — még a belügyminisztert is — hogy Vásárhelyt visszaszerezzék a szegedi színháznak, Szendrey Mihály népszerűségével és kitűnő társulatával aligha tudnak megbirkózni. Erre vall a következő hódmezővásárhelyi jelentés is:

A városi színházi bizottság Kánitzér Sándor dr. elnöklété mellett pénteken délután ülést tartott, melyen Szendrey igazgató személyesen terjesztette be az utolsó két hét műsorát. A színházi bizottság nagy elismeréssel fogadta az igazán érdekes és értékes műsort s Kánitzér Sándor elnök köszönetét és elismerését fejezte ki a színházi bizottság nevében Szendreynek, úgy a gondos és művészi színvonalon álló előadásokért, mint a szép reportázrért s a viszonzítást reményben bucsuzott el az igazgatótól. Szendrey igazgató szerényen elhárította magától az elnök köszönetét, és csak az elismerésért mondott köszönetet, igérve, hogy amennyiben a város ismét őt tisztelné meg a bizalmával, fokozottabb igyekezettel fogja a közönség igényét kielégíteni.

* **Fidibusz.** Ötlet és vidámság köztönt be a *Fidibusz* című fővárosi élelappal. A *Fidibusz* a fényes tehetségű lieitai Jenő szerkeszti; főmunkatársai: Ambrus Zoltán és Molnár Ferenc, karrikaturái javát Cserna Rezső, Csók István, Garay Ákos, Gulácsy Lajos, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Kernstock Károly, Márk Lajos, Linek Lajos, Vesztőczy Manó rajzolják. A lap állandó munkatársainak sora is fényes: Abrányi Emil, Herceg Ferenc, Ignóus, Gergely István, Pásztor Árpád, Hajdu Miklós, Kemény Simon, Nádas Sándor. Egy évre 6 korona, egy óra 50 fillér. Egy szám ára 10 fillér.

Érdekes árverés Aradon.

(Az Eötvös-utcai dráma halottjának vagyona.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Már három hónap óta porlad az aradi temetőben Donát Sándorné, szül. Brazán Rozáliának, az Eötvös utcában lejtászódott, emlékeztető családi dráma áldozatának a holtteste. Három hónappal ezelőtt dördültek el azok a revolverlövések, amelyek Donát Sándort hitvesgyilkossá és a családi békéjében megzavart házaspár egyetlen gyermekét, a hét éves Máriát, árvává tették.

A véres dráma óta, amely Donátnénak a *Codrián* Pompeiusz Eötvös utca 4. szám alatt levő lakásán bérelt szobájában történt, a kis lány anyai örökségének egy részét, amely t. i. Aradon maradt, az aradvárosi írvászek kezelte. Donátné ugyanis, amikor P. eskán lakó férjétől különvált, összes ingóságait elhozta magával Aradra. A butorok nagy részének elhelyezése céljából a Mocsár-utca 6 számú házban egy szobát bérelt, míg a szükséges tárgyakat Eötvös-utcai lakására vitte. Azonkívül értékes butorokat rendelt *Rosmanith* Albert és fia aradi cégnél, amelyeknek árát előre kifizette. Mire azonban a gyár elkészítette a rendeléseket, Donátné már halott volt.

A három különböző helyen levő ingóságokat Murády Álmos közgyám biztosabb megőrzés céljából a Posgay féle, József főherceg-utca 8. szám alatt levő ház egyik szobájában helyezte el, mig nem azután ma a járásbírószág végzése alapján az összes értéktárgyakat elárveresték a kis lány javára. A szomorú külsejű

aktusnál Murádyon kívül Török Dániel bírósági végrehajtó vett részt hivatalos minőségben.

Réggel kilenc órakor kezdődött a vásár. Kihordták a tágas udvarra a butorokat, ágyneműket, konyhaszereket, női ruhákat és az egész egy mágiyában halmozták föl. Egész halom szobabutor volt ott, amelyet Donátné a Mocsár-utcában helyeztet el. A sok holmi között feltűnt egy matt, tükörfetős ruhaszekrény, egy fényezett ág, egy teljes ripszgarbitura, konzoltükör, varrógép és egy sereg ágynemű. Dobra került a *Rosmanith*-gyárban készült szalongszék is. Mindezeknek a *becsértékét 2251 koronában állapították meg*, azzal a megjegyzéssel, hogy az ingóságok becsáron aiul is eladásra kerülnek. A leltárban szerepelt még aranygyűrű és egy 4800 koronáról kiállított, Kőteles János nevére szóló kötelezvény is. Ezeket azonban, valamint az ágyneműket nem kótyavetyélik el.

Az árverés közönsége kevés kivétellel a megszokott licitáló alakokból került ki, akiket egyáltalán nem hat meg az a tudat, hogy egyik, vagy másik csipkés párnán a meggyilkolt asszony feje nyugodott. Réggel kilenc órától délig és délután kettőtől hatig kitartóan mustrálgatták az anyagot és már a legnagyobb részét megvásárolták. Az árverést, amelyet este felfüggesztettek, holnap folytatják.

Após és vő.

(A szerelmi házasság.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 17.

Após és vő álltak ma egymással szemközt a budapesti büntető bíróság előtt. Nagy Ferenc magyar-kanizsai aljegyző nemrég egy megyebeli vagyonos parasztagdának, Losoncz József Pálnak a leányát vette feleségül. A fiatalok szerették egymást, de mégis hiányzott valami a boldogságukhoz. Nem kaptak pénzt a zsupori örögtől s emiatt szűkös viszonyok közt éltek.

A vő megunt a nélkülözést s egy napon elhatározta, hogy büns uton szerez magának pénzt — az apósától. Keményszívű embernek ismerte ugyan Losonczot, de úgy gondolta, a börtönbe talán mégse fogja juttatni. Ebben bízva, Nagy Ferenc megszerezte az apósa ingatlanának telekkönyvi írásait s azok alapján 40.000 korona kölcsönt kért természetesen Losoncz József Pálnak a nevében a Kisbirtokosok Földhitelintézetétől.

Itt megszavazták a pénzt s aztán Nagy Ferenc tovább ment a megkezdett uton. Fogott egy öreg parasztagdát, akit az apósának mondva, elvitt dr. Zákó zentai közjegyzőhöz s a máig is ismeretlennek maradt emberrel iratta alá a kötelezvényt. Ugyanez a felbérelt ember szerepelt később Budapesten is, a mikor a pénzt feiveenni kellett s ez annál simábban ment, mert a bankban *Mérv* János bizonyította, hogy csakugyan Losoncz az, aki a pénzért jelentkezett.

Szépen sikerült hát Nagy Ferencnek eddig minden, csak ott érte csalódás, amikor arra számított, hogy az apósa elnéző lesz iránta. Az öreg ugyanis följelentette és Nagy Ferencet letartóztatták, majd *közokérathamisítás*, továbbá magánokirathamisítás címén vád alá helyezték. A bünpört ma tárgyalta a törvényszék, mely előtt Nagyot Kovács János dr. fővárosi ügyvéd védte.

A tárgyalás során Nagy beismerte véttségét s szorult anyagi viszonyait hozta fel mentségül. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembe vételével két havi fogságra ítélte el a boldog vőt.

Őszi divat.

(Londoni levél.)

London, szeptember közepén.

A Bond-street és a nagy áruházak előkészületeiket az őszi szezonra már megtették. A szezon színe a *heliotrop*. El sem hinné az ember, hány árnyalata van ennek az egy színnek. Szókének felségesen áll, barnának pedig fehérrel kitűnően. A másik attrakció a *keskeny csik*. Minden elképzelhető színvegyülből és formában divatos. Nézetem szerint igen hálás, mert a kicsiny nővéssü hölgyeket magasztja és a rövid derekat is hosszítja. Azonban az alsó szoknyában a keskeny kockás tafota a divat. Gyönyörűek a li'a és ző'd kockások. Sárga selyemcsipkedisszel és a nagy fodor felett három keskeny szerpentin selyemfodorral.

A kalapok óriási nagyok és neveltséges kicsinyek. A nagy kalapok legszebbek a lapos borsos rózsadisszel és az óriási structollakkal, a mely minden archoz jól illik; a kis kalapok a madár testéből szintén tollból vannak és ehhez csak egy csokor vagy szárnydisz elegendő. Egy gyönyörű modellt láttam kis kalapban. Az egész kalap négy zöld és rózsaszín fűrt szőlőből állott, oldalt egy rózsaszín róza és egy szürke malin tuff. A nagy kalapokat hat kalaptüvel tűzik meg. Hátul a lehajló karimát kettő, oldalt egy-egy és a tetején is kettő. A kalaptükről bátran elmondhatjuk, hogy a rekordot elérték, mert nagyobbakat és nehezebbeket aligha fognak hordani. Legdivatosabbak és legújabbak a fejhez simuló lepkealakúak, az ecél bönde ok és a lilaszínű körtealaku üvegtűk.

A kabátok kivétel nélkül hosszúak, színük sima fehér. De a legtöbb ecél csipkéből készült, a nyak szabadon és egy *gouvriert crepp de chine* gallérka esik a vállra, ugyanabból az ujjakon és a térdtől lefelé. Egy koronás fő részére készítettek fehér, sima, puha szövetsből, a keblen három aranygombbal összetartva, hosszú bő köpenyegot, az ujjak igen bővek voltak, csak egy kis manohetta tartotta össze, de az egész hermelinnel volt bélelve. A világhírű cég hónapokon keresztül keresett szép, egyenlő fehér hermelint.

Gyönyörű *lunch toáletteket* láttam. Egy *heliotrop chiffon-toáletteket*, melyet épp egy fiatal, mint idősebb hölgyek is hordhatnak. A szoknya fent egészen testhez simul, lent igen bő. Három nagy fodorból áll, melyek a térdig érnek, elől egy kis hajtókával, amit három gombocská tart vissza sárga keskeny csipkével körüli. A derék a vállnál sima és mint egy hossza kabát esik a szoknyára a negyedik fodrot képezve. A derekat magas piros öv tartotta össze. Az ujjak könyökig érők, a felső karon hosszában átvágva, jobbról-balról keskeny sárga csipkével garnirozva, piros selyemzalagocskákkal és gombocskákkal. A nyak szabad, csak egy *bruges csipkegallérka* esett kecsesen a vállra.

Egy másik szép fehér alapon halavány kékcsipkes *crepp de chine toáletteket* láttam. A szoknya fent körülbelül 25 cm.-re szorosan húzva, azután igen sárga tenyérryi széles csipke, utána ismét a húzás és a csipke. A második csipke tartotta a nagyon erősen behuzott fodrot, mely a szoknyát képezte. A csipkék hátul magasan kezdődtek és elől hegyben futottak alá. A szoknya szélét három kedves kis selyem fodrocská végezte be. A figarós dereken a figarót ugyanaz a fodrocská díszítette, mint a szoknyát, a magas öv sárga csipkéből, míg a plastront fehér *crepp de chine* és keskeny valenciennes-csipke képezte. Az ujjak szintén szorosan húzva a könyöknél sárga csipke és selyem szalaglogantyukkal.

Egy gyönyörű drapp kockás szövetsruhát láttam Redfernénél. A szoknya méderes, fent egész testhez simuló, lent igen bő, két sor fehér atlaszfodor piesszirozva, ugyanez a figarón és az ujjon, a kis plastron vastag csipkéből és *piqué*-gombokkal.

A *diner-toáletteket* kivétel nélkül dekolletáltak. Egy remek modellt láttam egyszerű, testhez álló

szabással Tenyérnyi nagyságu fehér atlaszon festett és himzett virágok voltak, a melyeket gömbölyű csipkekoszorúk tartottak össze, ilyen volt a szoknya. míg a derék csakis fehér atlaszból ilyen csipkeberthe-el. Ujjak nem voltak, csak egy kis rózsaszín malincoskor tartotta össze a vállnál.

A *frizurák* óriási nagyok és igen jól állanak, különösen a kisarcu hölgyeknek. Elöl magas schopf, rajta hat nagy slupfni archoz, a melyet rendszeren vendégahajból készítenek, mert a nyakban mélyen egy nagy konty van. A konty és a slupfnak között egy nagy fésű van, de nem egy olyan merev, mint nálunk divatos, hanem egy fejhez simuló. A nyak-haját pedig egy nagy csatt tartja össze. Másit csakis a szobaleányok hordanak a fejben és nem, mint nálunk, a serdülő leánykák, hogy a férfiak szeme fennakad rajtuk, a mi felesleges.

A *cipők* kivétel nélkül szélestalpuak és alacsony széles sarkuak, még a smart cipők is. Hölgyeim! Szélestalpu cipőket és alacson sarkot! Nem szép a keskeny, megnyomoritott láb és a magas sarok! Az csak a kirakatban üvegtalpon szép, mikor nem mozog benne hus és csont.

Louisa.

SPORT.

+ Nők tornatanfolyama. Az *Aradi Torna egyesület*, amely a magyar tornázás és sport minden ágát immár 28 év óta eredményesen műveli, kiterjeszkedik a nők tornázására is és nagy anyagi áldozatokkal női tornatanfolyamot szervezett és tart fenn. Ezen női tornaszakosztály őszi működését e hó 15-én, szombaton, megkezdte. A szakosztály hetenként háromszor kedden, csütörtökön és szombaton délután 4—5 óráig a liceumi tornacsarnokban tornázik. A tornaszakosztály *Kopp Erzsébet* polgári leányiskolai tornatanítónő szakavatott vezetése alatt működik. Jelentkezni lehet a szakosztályba való föl vételre a fent jelzett helyen és órákban. Az *Aradi Tornaegyesület* választmányja ezúton kéri fel Aradváros minden szép és nemes intézményért lelkesülni tudó hölgyeit és urnáit, hogy a nemes és hazafias célokat szolgáló egyesületbe tömegesen beiratkozzanak szíveskedjenek. Tagsági díj havonként két korona. Az *elnökség*.

Károlyi Gyula gróf párbaja.

A mácsai honvédsírok.

Két napi államfogház.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 17.

Most harmadfel esztendeje történt, hogy *Damjanich* és *Lahner* honvédtábornokoknak, a két aradi vértanúnak sirja miatt *Károlyi Gyula* gróf, Aradmegye jelenlegi főispánja párbajt vívott a Pestli Hirlap szerkesztőjével.

Károlyi Tibor gróf halála alkalmából ugyanis a P. H. panaszos hírt közölt arról, hogy a mácsai kastélyban levő honvédsírokat a mióta *Károlyi Tibor* gróf betegeskedett, nem gondozták. Mikor *Damjanichné* legutóbb a kastélyban járt, írta a P. H. a vértanúk sirja egészen be volt roskadva s a márványobeliszk helyett kis kőkereszt volt felette, a rácskerítés összetörve, félig kidőlvé, azóval a legnagyobb elhagyatottságban találta a vértanúk sirját, mintha csak ez is jelképezni akarta volna a grófi család szomorú végzetét. „Végtelen szomorú — így végződik a cikk, — hogy ennyire elhanyagolják a két nagy vértanú sirját, de hisszük, hogy Arad város közönsége nem fogja azt tovább tűrni s gondja lesz rá *Damjanich* születésének századik évfordulóján, hogy a kik hazájukat haltak, azoknak drága hamvai el ne tűnjenek, össze ne vegyüljenek a föld porával és

fel fogja díszíttetni mielőbb a vértanúk közös, besüppedt sírhalmát.”

A hírek adatai, a mint annak reprodukálásakor jeleztük, tévesek voltak. *Károlyi Gyula* gróf, mint az elhunyt *Károlyi Tibor* gróf legidősebb fia s a mácsai kastély birtokosa, a hír rektifikálását követelte, de ez alkalommal szóváltás támadt közte és *Légrády Imre* dr. a P. H. szerkesztője között. A szóváltás közben a gróf sértő kifejezést használt a szerkesztővel szemben, a minek folytán *Légrády dr. Schnabel Róbert* és *Virtler Ferenc* által provokáltatta a gróft, aki segédeivel gróf *Teleki Sámuel* és *Hadi-Barlóczy* nevezte meg. A segédek kardpárbajban állapodtak meg súlyos feltételekkel, a melyet 1904. április 15-én délelőtt, a főváros egyik vívotermében tartottak meg.

A párbaj *Károlyi Gyula* gróf megsebesülésével végződött. Ellenfele a második összecsapásnál kardjával egy kerek, ötkoronás nagyságu részt ütött ki a melléből. *Légrády* is könnyebb sebet szenvedett a fején. Az orvosok megállapították a harc képtelenséget. A felek kikülvé távoztak.

Ma vonta felelősségre a büntető törvénytörvény *Makucz* dr. bíró elnöklése alatt a párbajozó feleket.

A tárgyaláson a gróf elmondta, hogy őt, aki akkor beteg atyjának ügyeit is intézte, nagyon bántotta a hazafiatlanságnak s a kegyeletlenségnek vádjai s éles hangú cáfolatban *hacugságnak* deklarálta a megjelent hír tartalmát. Ezt a cáfolatot azonban a szerkesztőség nem adta ki. Ezenben leközölte *Csernovics Diodor* nyilatkozatát, amely szintén valótlannak jelentette ki a hír tartalmát. Személyesen azért ment fel a szerkesztőségbe, hogy megtudja, miért nem jelentették meg az ő nyilatkozatát. dr. *Légrády* magyarázatára aztán éles szóval felelt. Erre megtörtént a kihívás.

Légrády elmondta, hogy két nyilatkozatot főlegesenek tartott leközölni. Ezt meg is mondta a grófnak, aki erre sértően felelve, kivette névjegyet. A párbaj szabályszerűen folyt le.

Ezzel a bizonyítási eljárás befejezést nyert. A bíróság *Sztrache* dr. kir. ügyész vádjai után a párbajozó feleket 2—2 napi államfogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A *Kölcsey* egyesület ülése. Az aradi kölcsey egyesület választmányja ma, kedden délután öt órakor a polgári fiúiskola tanári tanácskozó termében ülést tart, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

(*) Az *Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete*. Világosan, a „Magyar Király” szállodában szeptember hó 28-án d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó. 2. A jegyzőkönyv hi telosítására két tagnak a kiküldetése. 3. Az elnökség javaslata az alapszabályok módosítására vonatkozólag. 4. Az elhalálozás folytán megüresedett elnöki állásnak 1906. év végéig választás utjáni beöltése. 5. Két megüresedett igazgatóválasztmányi tagsági helynek 1906. év végéig választás utjáni betöltése. 6. Jelentés a nagyváradi III. orsz. szőlészeti és borászati kongresszus lefolyásáról. 7. Az elnökség előterjesztése a boritaladó leszállítása tárgyában. 8. Az elnökség előterjesztése az agrár kölcsezők módosítása tárgyában. 9. Esetleges indítványok. 10. Auszterweil Géza zürichi műegyetemi segéd tanár előadása a borok mesterséges erjesztéséről.

Rablótámadás fényes nappal.

(A legesetebb Aradmegyéből.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Páratlan rablótámadás történt vasárnap reggel Berzován. Egy suhanc megtámadott egy munkásasszonyt, akitől nemcsak pénzét, de becsületét is elrabolta. Az esetről alábbi tudósításunk szól:

Szombaton este *Grosaszku Livia* 30 éves munkásasszony Lalasinc községből Berzovára jött, bevásárlások végett. Vasárnap délelőtt dolgának elvégzése után a kaprucsi komp felé gyalogolt, hogy ott a Maroson átkelve, hazafelé menjen. Az asszony alig volt száz lépésnyire a komptól, amikor hirtelen megtámadta egy suhanc, aki vállon ragadván az asszonyt, bevonszolta a kukoricásba. A megtámadott nő segélyért kiáltott, kiáltása azonban eredménytelen volt, mert senki sem érkezett segítségére. A suhanc hajánál fogva földre rántotta az asszonyt, ki kétségbeesve védekezett a rablótámadás ellen. De hiába, mert a brutális ember ütlegelni kezdte, betömte a száját s az eszméletlen kívül levő nőt becsületében megrabolta.

De az elvetemedett suhanc nem érte be tetteivel, hanem ezután átkutatva az asszony zsebeit és a talált 9 korona hatvan fillért is elszedte áldozatától. A megtámadott nő teljesen tehetetlen volt, mert a suhanc oly erősen fojtogatta, hogy sokáig tartott, míg ismét eszmélethez jutott.

Munkájának elvégzése után a suhanc ott hagyta a dozatát és eltűnt a kukoricásban. *Grosaszku Livia* eszméletre érvén, a csendőriaktanyára sietett, ahol bejelentette az esetet. A csendőrség megindította a nyomozást és ma sikerült is a tettest *Hangai József* 17 éves csavargó péksegéd személyében letartóztatni. A tettes tettenek első részét beismerte, azt azonban tagadja, hogy pénzt is rabolt volna. *Hangai József* néhány hét előtt *Fritz József* radnai pékmesternél volt alkalmazásban és innen szökött Berzovára. *Hangait* átkísérték a radnai járásbírószághoz.

HIREK.

— A trónörökös dalmáciai útja. *Pólából* táviratozzák: *Ferenc Ferdinánd* főherceg az *Ereherceg Karl* hadihajón a hajóraj kíséretében tegnap este az itteni hadikikötőbe érkezett. Díszcsónak szállította a kikötői uthoz, ahol a nagyszámu közönség nagy óvációban részeltette.

— *Polónyi Géza* nagybeteg. *Budapestből* táviratozzák: *Polónyi Géza* igazságügyminiszter a ma délután érkező hírek szerint ismét súlyosan megbetegedett.

— *Kossuth Lajos Tivadar* Wekerlénél. *Budapesti* tudósítónk táviratozza: *Kossuth Lajos Tivadar* ma este *Kossuth Ferenc* kereskedelmi miniszter társaságában meglátogatta *Wekerle Sándor* miniszterelnököt és mintegy fél óráig időzött nála.

— A költségvetési törvényjavaslat. A kormány tagjai — mint hivatalosan jelentik — ma megint minisztertanácsra ültek össze. Kissé szokatlan az oly gyakori minisztertanács, de — mint értesülünk — erre azért van szükség, hogy még a jövő hétig letárgyalják az 1907-ik évre szóló költségvetési törvényjavaslatot, a melyet *Wekerle Sándor* dr. miniszterelnök október hó 15-én a Ház asztalára óhajt tenni. A minisztertanácsban igen lassan megy a javaslat megvitatása.

— Amerikai magyarok Aradon. Napok óta várják Aradon az amerikai magyarok küldöttségét, amelynek látogatását Zsenni József, az országos nemzeti szövetség elnöke e hó 13-ára, azután vasárnapra, 16-ára, majd pedig mára jelezte. A küldöttség azonban nem érkezett meg, hanem ahelyett *Institoris* Kálmán polgármester ma délután a következő táviratot kapta kézhez:

Institoris Kálmán
polgármester urnak

Arad.

Amerikai magyarok 25 tagból álló küldöttsége szerdán délre érkezik.

Zsenni.

Eszerint amerikai honfitársaink szerdán érkeznek meg, hogy megkoszorúzzák a vértanúk szobrát és hogy imát mondjanak a tizenhárom vesztőhelyén.

— *Andrássy Gyula* Kassán. Budapesti tudósítónk táviratozza: Az egész politikai világ nagy érdeklődéssel tekint *Andrássy Gyula* gróf keddi kassai beszámolója elé. A belügyminiszter ugyanis az általános nyilatkozatok mellett az általános választói jogról készülő törvényjavaslat dolgában is nyilatkozik.

— *Meggyilkelt osztrák-magyar konzul.* Londonból táviratozzák: *Tiensinből* érkezett táviratok szerint az ottani magyar-osztrák konzulátus titkárát, *Chiele* Emilt, aki a legközelebbi napokban vissza akart utazni Európába, a benszülöttek meggyilkolták és hétezer korona készpénzt elrabolták. A részletek hiányoznak.

— Az újságírók szervezkedése. Az *Újságírók Országos Szervezetének* tanácsa vasárnap délután Aradon ülést tartott *Staubert* József elnöke alatt. A tanács ez alkalommal megalakította a Szervezet kebelében az aradi kerületet, mely az első, gazdasági alapon álló szervezett csoportja a magyar újságíróknak. Ez alkalommal megválasztották az aradi kerület tagjait is. A tanács ülése előtt az aradi újságírók tartottak gyűlést, s az 6 javaslatuk alapján állapította meg a tanács az aradi kerület tagjait. Az aradi újságírók gyűlésén ugyanekkor kimondták a szolidaritást a szervezkedésben részt vett valamennyi taggal. Az Országos Szervezet tanácsának volt még egy nagyjelentőségű, igen fontos tárgya, mely a sajtótörvény külsőben álló revíziójára vonatkozik. Megbizta az igazgatóságot, hogy a nagyfontosságú reformmunkát kísérelje figyelemmel, s az igazságügy-miniszter által e tárgyban összehívandó ankéton a kellő képviselőre gondoskodjék. Az ankéton való képviselőre felkérte *Staubert* József elnököt, *Sas* Ede alelnököt, *Ujvári* Péter igazgatót és *Benedek* Árpád tanácsadót. Az Országos Szervezet tanácsülésén, az aradi tagokon kívül, résztvettek *Ujvári* Péter igazgató (Szeged), *Róna* Lajos ügyvezető titkár (Nagyvárad) és *Révész* Sándor (Győr).

— *Merénylet Ferdinánd fejedelem* vonata ellen. *Salgó-Tarjánból* jelentik: A Ruttkárról tegnap délelőtt elindult gyorsvonatot, mielőtt a salgótarjáni állomásra befutott, kődarabokkal megdobálták, mely alkalommal három ablaktábla bezuzódott. A gyorsvonaton utazott *Ferdinánd bolgár fejedelem* is és kocsiszakaszának közvetlen szomszédja ablakát érték a kövek. A vizsgálatot megindították és azt hiszik, hogy a jelen esetben is gyermekesinyről van szó.

— *Elfogott sikkasztó.* *Temesvárról* táviratozzák: Bukarestből tegnap hazaszállították Temesvárra *Dajkovic* János fényképészt, aki *Róna* nevű odaváló cégtársát harminckétezer korona erejéig megkárosította és azután kiszökött

Romániába. Érdekes, hogy ez az első eset, hogy az újjennan kötött egyezmény alapján Románia kiadta a bűnöst.

— *Nagy vasuti szerencsétlenség.* *Klagenfurt*-ból táviratozzák: A 17. számú vonat ma *Pörschach* és *Krumpendorf* között összeütközött a 18. számú vonattal. Több kocsi összezuzódott. Három személy életét vesztette, hat súlyosan megsebesült. A halottak között egy lelkész is van. Az anyagi kár jelentékeny. A forgalmat átállással tartják fenn.

— *Eljegyzések.* *Németh* Lajos, a kiadó aradi festőművész, e hó 16-án, vasárnap tartotta eljegyzését *Mahler* Lenke urhölgygyel, *Mahler* Ferenc volt szent-tamási földbirtokos bájos leányával.

Weiss Frigyes, a Gizella leánybiztosító intézet budapesti központi hivatalnokja eljegyezte *Weiss* Juliska kisasszonyt, ifj. *Weiss* Mór aradi becsülésben álló kereskedő bájos leányát.

Weiss Vilmos, a *Temesvári Kereskedelmi Bank* tisztviselője eljegyezte *Landau* Margit urhölgyet, *Landau* Vilmos aradi kereskedő leányát.

— *Nincs politikai üldözés.* *Kassáról* táviratozzák: *Szalay* László országgyűlési képviselő, *Vay* Tihamér gróf és még két megyebizottsági tag *Abaujmegye* közigazgatási bizottságának mai ülésén lemondtak a vizsgáló bizottsági tagságukról, mert *Szeirák* Barna törvényszéki elnök és *Nyékhegyi* Lotár kassai kir. ügyész szintén tagjai a bizottságnak, holott ezek a *Fejérváry*-kormányznak is támogatói voltak. *Szeirák* Barna ezért ma provokáltatta *Szalay* Lászlót.

— *A braunschweigi trónválság.* *Kamenzből* táviratozzák, hogy ott annak hirtelje, hogy az új braunschweigi regens a most elhunyt *Albert* hercegnek legifjabb fia, *Frigyes* Vilmos herceg lesz. A hercegnek a katonai szolgálatból való elbocsátását ezzel a ténynyel hozzák összefüggésbe. A *cumberlandi* herceg tehát most se lép a braunschweigi trónra. Eleinte arról volt szó, hogy a herceg egyik fia legyen a regens, de *Vilmos* császár ezt is ellenzi, minthogy a *cumberlandiek* igényt tartanak *Hannoverára*, mely pedig jelenleg a porosz királyság egyik tartományát képezi, amelyet a poroszok 1866 ban fegyverrel hódítottak el. Amíg a *cumberlandiek* erről az igényükről le nem mondanak, addig a braunschweigi trónt se kapják meg, és addig ott ideiglenesen mindig egy regens fogja az ügyeket vinni. A *cumberlandi* herceg már próbált *Vilmos* császárral paktálni, de anyja, a 89 éves *hannoverai királyné*, aki *Gmundenben* lakik, rábeszélte, hogy ne engedjen. Ilyen körülmények között valószínű, hogy míg a *hannoverai királyné* él, addig a *cumberlandiek* nem lesznek fejedelmek *Braunschweigben*.

— *Tóth János mandátuma.* *Budapestről* táviratozzák: *Tóth* János képviselőházi hánagy közoktatásügyi államtitkárrá történt kinevezése alkalmával lemondott *mezőturi mandátumáról*. Ma volt az új választás, amelyen *Tóth* János ellenfele *Nyilas* János szociáldemokrata jelölt volt. *Tóth* János 819, *Nyilas* János pedig 8 szavazatot kapott s így a *mezőturi kerület* *Tóth* Jánost 311 szótöbbséggel újból képviselővé választotta.

— *Házasságok.* *Filpberger* Andor dombiratosi földbirtokos házasságot kötött Aradon *Benda* Ilona kisasszonnyal, *Benda* János közoktató gondnok bájos leányával.

Róth Izidor aradi kereskedő házasságot kötött *Reier* Lhura kisasszonnyal, néhai *Reier* Salamon aradi kereskedő leányával.

— *Szida* Pál szobrász tegnap tartotta esküvőjét *Muska* Gizella kisasszonnyal, *Muska* József aradi kocsijárató bájos leányával.

— *A jó borivó.* *Dávid* Zámfir, foglalkozására nézve *csizmadia legény*, vasárnap éjjel alaposan elázott egyik aradi kávéházban ugyanyira, hogy elvágódott a padozaton. A pincérek erre kivitték az udvarra és biztos helyre tették, hogy mámorát kialudhassa. De *Dávid* nem olyan anyagból van gyurva, hogy kijózanodván, újból be ne rugjon. Alig-hogy kinyitotta a szemét, ismét az itatra gondolt és nagy merészen feltörte a kávéház pincéjét, ahol ismét hozzálátott az iváshoz. Miután másodszor is berugott, hamarosan ágyat készített magának a pincében s mint aki jól végezte a dolgát, lefeküdt és újból elaludt. Csak reggel tíz órákor találták meg a jókedvű *csizmadialeányt*, akit ekkor akarata ellenére beszállították a rendőrségre, ahol megindították ellene az eljárást.

— *Öngyilkos vállalkozó.* *Tapolcáról* táviratozzák: *Dénes* (Deutsch) *Zsigmond*, ismert fővárosi vállalkozó, a *badacsonyi bazaltbánya igazgatója*, tegnap délután agyonlőtte magát. Az öngyilkos vállalkozónak nagy szerepe volt a *Vaskapu* építésében. Azonkívül számos vasutat épített. Életuntságának oka ismeretlen.

— *Kaméllás hölgyek panasza.* *Boda* Dezső budapesti főkapitánynak erélyes akciója a prostitúció csökkentésére ma ellenakciót szült. A megrendesabályozott lányok ugyanis ma a főváros tanácsához beadványt intéztek, amelyben a tulszigeru intézkedések enyhítését kérik. A beadvány, amelyet *Horváth* Julia és társnői írtak alá, kegyesen panaszkodik az utcai lányok szomorú helyzetéről. Az elkezesedett nők többek között elpanaszolják, hogy sokan közülük szülőiket is kénytelenek eltartani és ilyen körülmények között a legnagyobb nyomorba jutottak. A tanács legközelebb foglalkozik a beadvánnyal.

— *Szüret a Hegyalján.* Az *aposteleki* hegyközség tegnap délután gyűlést tartott, amelyen a szüret kezdetét október 1-ére tűzték ki. Miután az *aposteleki szőlőkben* a szüret rendszeren későn szokott kezdődni, előreláthatólag az egész *Hegyalján* már október elseje előtt megkezdődik a szüretelés.

— *József főherceg nyaralója.* *Fiuméből* jelentik, hogy megbízható forrásból kapott értesülések szerint *Nády* Sándor gróf fiumei kormányzó most azért járt Budapesten, hogy *Weberle* Sándor miniszterelnökkel néhai *József főherceg* fiumei nyaralójának a magyarság céljaira való megvétele dolgában tárgyaljon. A hetvennégyezer négyzetméternyi terület vételára egymillió négyszáz ezer korona.

— *Janku szülőháza* a *bukaresti kiállítás*on Arra a szellemre, amely a *bukaresti kiállítás*on uralkodik, jellemző a hír, a melyet most jelentenek. *Isztrai* dr., a kiállítás kormánybiztosa, a történelmi kiállítás csoportjába közszemlére tétel céljából elfogadta *Bucicza* János belényesi tanár olajfestményét, amely *Janku* Ábrahámnak, a „*havasok királyának*” az alsófehérmegyei *Piáran* levő szülőházát ábrázolja. A képet, amely természet után készült, *Bucicza* a *bukaresti nemzeti múzeumban* adományozta.

— *Lomtárba került Hungária-szobor.* A debreceni csata évfordulóján, négy esztendővel ezelőtt leplezték le *Debrecenben* a *Hungária-szobrot*. Mikor az emlékműről lehullott a lepel, a jelenvolt *Sipulusz* elképedve kiáltott föl:

— *Szent isten!* Hiszen ez nem *Hungária*, hanem egy borotvált *dragonyos!*

A *debreceniek* annyira elrestelték ezt a maró kritikát, hogy a mennyire lehetett, elkerülték a leszólt szobrot, tegnap pedig a városi

A praktikus orvosok

által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a Scott-féle Emulsio formájában sokkal hatásosabb, mint közönséges állapotában. E y ismert klinikán folytatott kezelés bizonyította, hogy csukamájolaj eredeti közönséges állapotában saját súlyának 4-szeresével emelte a szervezet zsirtartalmát, míg a Scott-féle Emulsio formájában véve, az abban tartalmazott ugyanily mennyiségű csukamájolaj súlyának 7-szeresével túlhaladta amazét. Gyermek, sőt válogatós, kényes betegek is állandóan minden undor nélkül és anélkül, hogy a legcsekélyebb szervezetzavartól kellene tartaniok, vehetik a Scott-féle Emulsio-t.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „bátán nagy csukahalat vivő halász“ védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza“
Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban. 3911

CSARNOK.

Sári szerencséje.

Irtá: Kovács Hermin. [2]

(Folytatás.)

Súlyos teher három leány egy özvegyasz szony vállán, főleg ha anyagi gondokkal is kell küzdeniök.

Es mégis, irtózott a gondolattól, hogy oda alacsonyodjon, a föld porába, hol annyian küzdenek a koncé t. Szeretett volna keserűségben kacagni önmagán s azon a sok kiöltöztetett bábón, kik mosolygó álarcuk alatt titkos terveket szövögetnek.

Keserű dac kelt életre lelkében: csak azért sem adja meg magát, nem bánja, ha örökre is kell is mondani minden reményről. Hány csinos, szép leánynak a sorsa ez?

Talán mert büszkébbek, hogysen efféle fegyverekkel küzdjenek.

Valami suttogás támadt e percben a lány csoportban. Odanézett. Csakugyan az idegen jött.

Kicsit feszesen, idegenül hajtotta meg magát a háziasszony előtt. — hideg nyugalmát nem bolygatták meg a rászegezett leányszemek. Energikus arcu, csinos ember volt.

Sári ugy találta, hogy igaza volt Mártának, ha a tavaly itt járt huszártiszthez hasonlított. Kicsit elpirult e gondolatra. Eszébe jutott, hogy Szamos Géza csakugyan elég okot adott arra, hogy nevét az övével kapcsolatban emlegessék. Talán lettek volna is komoly tervei, ha azon a szerencsétlen kaució-ügyön fenn nem akadnak. Sok szomorú órát szerzett ez akkor Sárinak, de okos lány volt, hát belenyugodott.

Most egyetlen pozitív érzése az volt: bár csak eltűnhetne innen.

Szép szöke fejét félrefordítva, alig nézett az idegenre, amint azt neki bemutatták.

Anyja oda is jött hozzá s titokban jól leszidta, de nem tudott erőt venni magán.

Ellenséges szemekkel nézte a zajos leánysereget. Hiába hívták maguk közé, konokul ott maradt az ablakban, anyjának minden kétségbeesett pihentése dacára.

— Te Sári, — hallatta mellette a vidám Mancsi hangját, — ha nem akarsz belemenni a harcba, átengedhetnéd első szülött jogodat az én érdekemben. Fülüg szerelmes vagyok máris a helyes bajuszába. Mit szólsz hozzá?

— Tedd amit akarsz, bánom is én!

— Bravó Sári, de alighanem már is megvehetnéd aggszüli szereteted tárgyait: a kanárikat és macskákat.

— Mit bánod te azt? Cselekedjék min denki úgy, ahogy neki jól esik.

Mancsi már futott tovább s Sándor Ellával egyetemben szerencsésen fölön csipték az épen elillani akaró fiatalembert.

Sári belátta, hogy Mancsi csakugyan szeretetreméltó tud lenni, ha akar, nem is lepte meg, hogy állandóan le tudta kötni a jövővényt. Csaknem egész este Mancival foglalkozott a többi lány roppant irigységére. Ugy látszik: Vassné is belenyugodott az ügy hyen fordulatában, mert nem zaklatta többé Sárít, de minden tehetségét Mancsi magasztalására összpontosította.

— Nem is képzelhető kérem, milyen szerencsés anyának érzem én magam — mondta Vassné oly hangosan, hogy a fiatalembernek se kerülhetett ki a figyelmét. — Leányaim még a széitől is óvnának, oly gyengédek, szorgalmasak és gondosak. Ez az örökvidám Mancsi például, minden pajzansága mellett, valóságos tudós kis gazdaasszony. Multkor is, hogy Feri bátyám nálunk volt, nem tudott eleget enni a a Mancsi főztéből.

Sári nem állhatta, hogy el ne mosolyodják. Élénk emlékezetében voltak még a Mancsi remekel: kozmás főzelékek, égett pecsenyék, keletlen tészták.

Odanézett Mancira, kíváncsi volt, hogyan fogadja e kétes értékű bókokat.

De nem láthatta meg Mancit, mert tekintetét egyszerre foglyul ejtette egy pár erős nézésű, lángoló, sötét férfiszem. Talányos, bübajos varázs volt e szemekben, melyek oly állhatatosan szegeződtek rá, mintha sohasem akarnának megválni a rózsapírba borult arc nézésétől.

A lány megbüvölve felejtette rajta tekintetét. Kődbe veszett előtte az egész terem; nem hallotta a zajongók lármáját; valami az opiumevők mámorából vett rajta erőt s az édes zsibbadtságból heves, forró szívdobbanás tértette fel.

Elfordította fejét, reszkető kézzel vette fel a legközelebb eső könyvet.

Nem mert többé felé nézni s bár helytelen volt résztvenni a körülötte levők társalgásában, nem tudta volna megmondani, miről van szó, gondolatai szakadatlanul vele foglalkoztak.

Istenem! Eljött tehát a pillanat, melyről álmodott, melyet várt, remélt. A boldogság nem ábránd többé, de valóság, mely e percben nyilatkozott meg előtte. Szeretett volna leborulni az asztalra, hogy nagy gyönyörűségében kiséri magát. Lelke oly extázisban lebegett, mintha levált volna róla minden, ami földi s bár küzdött ellene, szeméi önkéntelenül felaláltak a másik szempárt, mely oly állhatatosan kereste tekintetét. Forró vérhullám borult agyára, alig tudta, mint telt el az es: hátralevő része.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 17. —

Központi szálloda. Solti János hivatalnok Budapest. — Steinbach Imre hivatalnok Lugos. — Semkovski T. őrnagy Temesvár. — Gold Ottó gyáros Prága. — Knepler Gusztáv utazó Bécs. — Özv. Maager József jegyző neje Bécs. — Maager Ferenc dr. ügyvéd Bécs. — Feingold Miksa kereskedő Temesvár. — Kerner Kálmán kereskedő Temesvár. — Nemeskéri Kiss Andor jegyző Kevermes. — Besenyei Zoltán birtokos Erdőgyőrök. — Besenyei Elemér birtokos és családja Erdőgyőrök. — Grosz Lipót utazó Kassa. — Grosz Ödön ügynök Budapest. — Harsányi Frigyes birtokos Temesváras. — Jekey I. ezredes Cegléd. — Klein Bódog főállatorvos Cegléd. — Schwarcz Ernő mérnök Budapest.

— Grünstein Márk utazó Bécs. — Drott Zsigmond utazó Budapest. — Engelhofer Ferenc utazó Grác. — Gergely Alfréd utazó Budapest. — Gallós Kálmán főtitkár Budapest.

Vas szálloda. Roth Mór utazó Budapest. — Rózsa Márton utazó Budapest. — Glück József vezérigazgató Budapest. — Berky Sándor tanár Temesvár. — Révész Emil utazó Budapest. — Klejn József kereskedő Gyula. — Jourdenli Ödön utazó Kompten. — Popescu János jogász Kovaszinc. — Takács Béla uradalmi titkár és neje Apatelek. — Vértessy Kálmán utazó Debrecen. — Szabó József ref. lelkész Borssebes. — Dima Niin kereskedő Vajdahunyad. — Geller Mária magánzó Temesvár. — Pajó János távirtdelügyvitész Temesvár. — Elek Frigyes utazó Budapest. — Grossberger Salamon utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Weisz Ignác kereskedő Almásalcsill. — Fálnovit János utazó Budapest. — Roth J. magánzó neje Dobra. — Orbán Géza utazó Budapest. — Vukuleszku József birtokos Seprős. — Szilvassy Agoston mérnök Mezőhegyes. — Haász Albert kereskedő Pankota. — Bergmann Lajos Asztalos Temesvár. — Scher Armin könyvelő Nagyhalmagy. — Solti János hivatalnok Budapest. — Grüner Zsigmond cipész Tauc. — Antos Jenő dr. ügyvéd Budapest. — Ablaka Péter fakereskedő Szeged. — Filler L. posta- és távirtda gyakornok Szépliget. — Jakelfalusi Dezső titkár Szeged. — Baschszky Ferenc gyáros.

NYILTTER.*

Szerkesztő: SZÉNÁSV BÉLA

rajzeszköz- és papírnemű-gyára

Budapest, IV., Ferenczy-teret 9.

1327

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi szeptember hó 1-től kezdődőleg

a minorita-rend palotájában

(Weitzer János-utca 2. szám a.)

a volt Klapok Alajos-féle

fényképezési műtermet átvettem

és ott férjem vezetésével a mai kor igényeinek megfelelő

festő- és fényképezési műtermet

2185 Kiváló tisztelettel: Balassa (Blaschka) Ernőné.

Balassa (Blaschka) Ernőné.

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban
öltöny
35% megtakarítással szöveteket
árusitunk.

Lechner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.
Fiúkrészére maradékok kaphatók.

Ritka sokoldaluság.

Sok ezer orvos elmondta már véleményét Kufeké R. gyermek-hoztájának sokoldalú hasznosságáról és érdekes az áttekintés mindamaz eseteknek, a melyekben sikerrel alkalmazták ezt az évek óta annyira bevált táplálószeret a leggyengébb korban levő gyermekek, valamint nagyobb gyermekek számára is.

Kufeké gyermeklisztje: 1. Rendkívül értékes táplálószer ama gyermekeknek, a kiknek hiányzik az anyatej; 2. dietetikus orvosság

gyomor- és bélhurtnál, valamint hányás-kasmenésnél; 3. elhárító szere a csecsemőkre oly veszedelmes e betegségeknek, mert csak föltétlenül rossz talajt ad a terjeszkedésre a betegségek csiráinak; 4. fontos táplálóanyag, különösen a izmok és csontok fejlődésére a gyermek testében; 5. teljesen pótolhatatlan szer, hogy elősegítse a tehéntej megemésztését a csecsemő gyomrában; 6. éppen ilyen csálhatatlan szer az iskolai zavar, dugulás és emésztési zavar megakadályozására; 7. kitűnő, e téren specialista orvosok által nyomtatkoosan emlegetett táplálószer gyermekek rachitise és akrofulája foszforral való kezelésének tá-

mogatására; 8. rendkívül hatásos elhárító szere az úgynevezett „angol betegségeknek”, a mi alatt azt kell érteni, hogy karok és lábak fejlődése a nagy fejhez viszonyítva csecsemőkönél gyakran jelentékenyen elmarad.

A Kufeké-liszt további sikeres alkalmazhatóságáról még sokat mondhatnánk itt, ha nem volna szűk a térünk. A Kufeké-liszt mindig egyenletes gyártása, könnyű emészthetősége, tartóssága, jó íz, kiadósága, olcsósága, az elfogyasztásra való könnyű elkészíthetősége stb. következtében határozottan a legmegbízhatóbb és legjobb gyermek-táplálószer egyiké.

552—1906. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a növénykísérleti állomáshoz vezető ut kiépítésével járó munkálatok elvállalása iránt folyó év szeptember-hó 24 én d. e. 10 óra-kor árlejtsést tart.

Kikiáltási-ár: 7254 kor. 80 fillér. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtsésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékeve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsési feltételeket is meri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1906. évi szeptember hó 17-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Permetező javítások elfogadtatnak.
M. kir. szabadalmazott

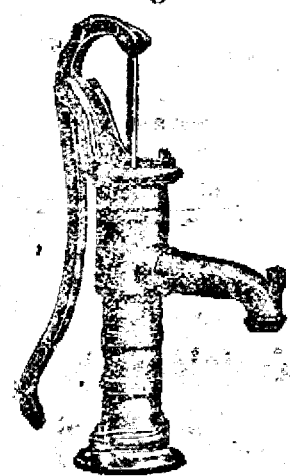
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szűz magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Készégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott kender-csővek s legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani, hogy a gróf Nádasdy-palotában, Forray-utca

Uj óras és ékszer üzletet

nyitottam, ahol órák és ékszerak a legújabb nyosabb ár mellett kaphatók.

Ugyazintén veszek zálogcédulákat, tört aranyat, vagy uj tárgyakat átcserelem. 1771

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Deutsch Izidorné.

Nap és esőernyő raktár.

Kizárólag saját gyártmány!

Raktáram teljességében, valamint az előhaladott idény miatt, nap- és esőernyőimet minden elfogadható árban bocsátom a mélyen tiszteit vevő közönség rendelkezésére.

Minden néven nevezendő ernyők behuzását és javítását 1—2 óra alatt a legjobb kivitelben és jutányos árban eszközölöm. 221

Nassan R.

Szabadság-tér 19.
Rosenblüh J. és Társa mellett.

Nyiri krumpli

nagyban és kicsinyben legolcsóbban állandóan kapható

Löwy és Pollak

cézgnél 2369
Karolina-u. 7.
Telefon 206.

Városi és megyei telefon 115 szám.

Egyéves önkéntes urak és szülők figyelmébe!

Az összes fegyvernemek részére szükséges pontos előírás szerinti lábbeliek, ugyazintén iskolás gyermekeknek tartós.

jó, erős CIPŐKET

készít 762
Seelinger M. Andor

uri és női mintacsipészete
Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Ortopéd gyógycipők nagy sikerű eredménynyel készülnek.

Városi és megyei telefon 115. szám.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Főraktár Aradon: 3402

Földes Kelemen gyógytárában.

Gazdaságban alkalmazást nyerhet

18—20 éves

fiatal

ember.

Előképzettség nélkül.

Cizm a kiadóhivatalban.

755—1906. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1906. évi 10422. számú végzése következtében Virecz Miklós ügyvéd által képviselt Taucsán Ilie javára, Horga Miklós ellen 123 korona 20

fill. s járulékal erejéig 1906. évi augusztus hó 15 én fogvatartott kielégítési végrehajtás útján le és felü foglalt és 1860 koronára becsült kövekező ingóságok, u. m.: 8kr k. lovak, szekér, tuza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a biendi kir. járásbírósa, 1906. évi V. 452. számú végzése folytán 123 korona 20 fillér tőkkekövetelés és eddig összesen 43 koronánan bíróság már megállapított költségek erejéig, Szőlősdör, adós lakásán leendő megtartására 1906. évi szeptember hó 24 ik napjának d. u. 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érlített ingóságok az 1881. évi LX. törvény cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felüfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjárnán, 1906. évi szeptember hó 6. napján.

Nagy,

2418 kir. bir. végrehajtó.

Egy ügyes fiatal ember,

ki könyvelésben és levelezésben jártas, állandó alkalmazást

talál

Weiszberger Sámuel

utódánál, 2405

Gurahonez.

Szőlőbirtokosok figyelmébe.

Uj 10 abroncsos

transport-hordók

és 8 abroncsos

félhordók

mérsékelt áron, esetleg váltóra is kaphatók.

Kérdezősködések Martzy Ágoston urhoz Arad, Nagyvárad-ut 8. sz. alá intézendők. 2380

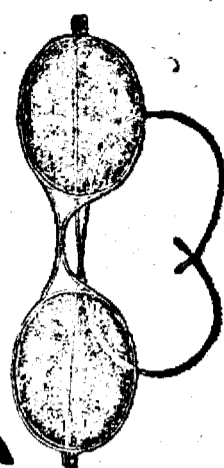
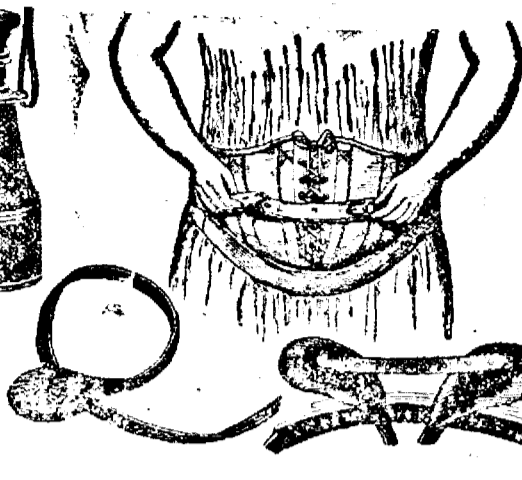
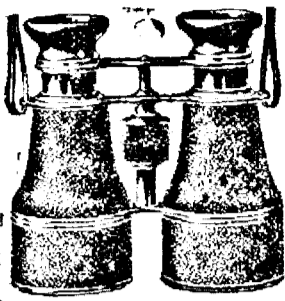
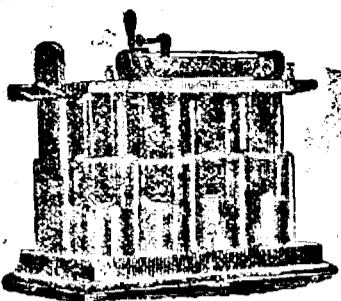
Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ!

UJ!

UJ!

UJ!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő: Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kétszerek, ugymint: sérv, haskötők, szuspensoriumok, valamint látszerészeti cikkek, ugymint: színházi és tábori látesővek, mindennemű szemüvegek

nagy raktárát megnyitottam.

1871 Szives pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája Deutch Mihály.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

APRÓ HIRDETESEK.

Eladó házak

Erzsébet-körút és Maros-utca sarkok telek és ház. Ferdinánd utca 8. sz. ház kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 2349

Házikisasszony

tisztességes, ki németül is tud és némileg a varráshoz is ért, egy egyéves kis leánya mellé keresetlik. Czim a kiadóhivatalban. 2371

Kinek életbiztosítási ajánlata

vissza lett utasítva, forduljon bizalommal Telkes Dezső főügynökhöz Budapest, I, Atilla-utca 85. Válaszbélyeg mellékelendő. Alügynökök díjaztatnak. 3687

Parádés kocsis,

kinek ez már hosszabb idő óta foglalkozása s ki kettős, négyes és ötös fogat kezelést érti, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2400

Lampionok

20 fillértől, congett és serpentin kapható Ingeuz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János utca. Telefon 517. 235

Gazdasszonynak

sjánkozik közepkoru intelligens, tisztaságú, minden spagat. tökéletes jártassággal bir. Elfogad állást magányos urnál, esetleg plébánián. Ajánlatokat „Gazdasszony” jellegű a kiadóhivatalba kér. 2384

Szalonna

téli 68, tiszta sertészsír 72 kr. kilónként és minden hentesáru a legjutányosabb napi áron kapható Garai Károlynál, Beczko-utca 2. szám, Háltérrel szemben. 2409

Egy rövid zongora

és Pianínó vagy harmonium megvételre keresetlik. Czim a kiadóhivatalban. 2402

Intelligens urí családnál

3-4 középiskolai tanuló teljes ellátásban részesül. Instructor a háznál. Zongora használat. Esetleg egy különbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Veszek könyvtárat,

egyek könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv-, papir- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára, Aradon. 246

Könyvvezetőnői

állást keresnek a kiadóhivatalban, esetleg teljes ellátással. Szives megkereséssük „önfentartás” jellegű alatt a kiadóhivatalba keretnek. 2415

Írnok keresetlik,
ki a magyar és román nyelvben jártas, lakás, kiszolgálás mosás nélkül és 70 korona fizetéssel.
Ajánlatok Karácsonyi körjegyzőhöz, Józshely küldendők. 2419

Feltétlenül megbízható

teljesen komoly vállalatához tíz ezer korona készpénz befektetéssel, havi 200 korona haszon részesedés mellett csendes társat keres — Ajánlatok „kedvező alkalom” jellegű a kiadóhivatalba küldendők. 2420

Pilseni sörcsarnok és étterem

A nagyérdemű közönségnek bátorodom szives tudomására adni, hogy a Salacz-utca 3. sz. a. az urí kaszinó alatti, Arad sz. kir. város központján, a vármegyeház és Központi Szálloda étteremben levő, a publikum által elnevezett, közkedvölt

„Kispipa” Pilseni sörcsarnok és éttermet Szabó Kálmán bérlőtől átvettem, melyben a világhírű, valódi Pilseni sört ki fogom mérni, ezen helyiséget folyó évi augusztus hó 25-én, szombaton megnyitottam. A mai kor igényeinek megfelelően modernül, magyar, házi konyha, kifogástalan ételek, hegyaljai kitünő minőségű borok és jó pezsgőket fogok kiszolgáltatni. Havi étkezést jutányos áron és házakhoz ételek kiszolgálását is készségesen elvállalom. Teljes tisztelettel 2412

Szabó Vince

a „Kispipa” Pilseni sörcsarnok tulajdonosa, volt Vajda Hunyadi szállodás.

Alapított 1860.

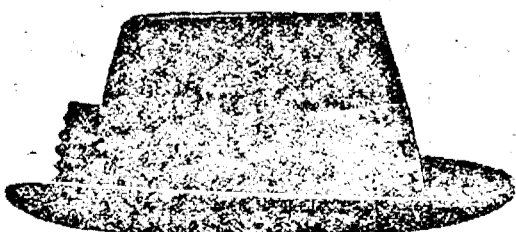
MUNZI

urí divat üzlete

Állami távbeszélő 213.

ARAD.

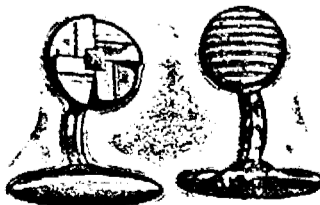
Árak tekintetében versenyképes vagyok!

Pelikán és Gyukits cs. és kir. udvari szállító. Első délmagyarországi kalapgyár. Pichler J. és Fia cs. és kir. udvari szállító. Borsalino (olasz), valamint Éredeti angol és new-yorki.

Fővárosi és angol divatgyárat által választott

őszi kalapok! Következő elsőrendű gyártmányokat tartom:

Legujabb kezelő-gomb, pompás választék, párja 1.— K.

Legizlésebb nyakkendő - újdonságok legnagyobb választékban kaphatók.